

МЕНШ ЭНЕРГІІ — БОЛЬШ ЭФЕКТУ

2

ТЭЛЕМОСТ ЗЛУЧЫЎ НЕВІДУШЧЫХ

12

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

16 ЛІСТАПАДА 2023 г. ЧАЦВЕР № 222 (30102)

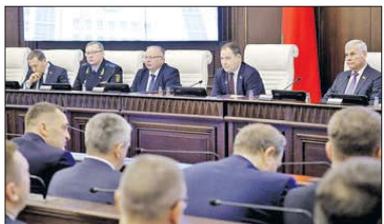
ЗВЯЗДА

Ва ўрадзе

РЭЗЕРВЫ ЁСЦЬ, МЭТЫ ДАСЯГАЛЬНЫЯ

Учора на пасяджэнні Савета Міністраў падвялі вынікі работы эканомікі за дзевяць месяцаў гэтага года

«За студзень — верасень 2023 года ВУП вырас на 3,5 працэнта ў выніку захавання аднаўленчай дынамікі ў асноўных галінах, у верасні (у гадавым выяўленні) — на 0,2 працэнта. Усе рэзэрвы ўнеслі станоўчы ўклад у прарост ВУП. Драйверам застаецца Мінская вобласць», — паведамаў на пасяджэнні Саўміна прэм'ер-міністр Раман ГАЛУОУЧАНКА.

Фота: Віктор ВІКІТА

Найважнейшы якасны паказчык — рэальныя наяўныя даходы насельніцтва — павялічыліся за студзень — жнівень на 5,1 працэнта. Акрамя таго, у верасні выйшлі на ўзровень заробатнай платы ў 1940 рублёў (рост у рэальным выяўленні — на 10,1 працэнта). Паступальна вырашаецца задача павышэння ўроўню даходаў у бюджэтай сферы.

«У знешнім гандлі захоўваецца збалансаванасць. Прынятыя сумесна з Нацыянальным банкам меры далі магчымасць захавць у прымальных параметрах узровень інфляцыі — 104,3 працэнта да снежня мінулага года», — адзначыў прэм'ер-міністр.

Перад пасяджэннем Саўміна падрабязна аб выніках работы за спразадным перыяд расказаў міністр эканомікі і міністр фінансаў.

Паводле слоў міністра эканомікі **Аляксандра ЧАРВЯКОВА**, эканоміка развіваецца ўстойліва, мэта па росце ВУП на 3,8 працэнта да выніка года будзе дасягнута. «З пачатку года мы рэалізавалі мэты п'янага, і тым рашчым, якія прыняў урад па актывізацыі работ сектараў эканомікі, далося свае вынікі. Ужо сёння вядомыя папярэднія вынікі па 10 месяцах. Мы з апрацаваннем дасягнулі ўроўню ВУП, які адпавядае планавай задачы на год — 103,8 працэнта. Гэта было зроблена па кошт мабільнасці рэзерваў у сектарах эканомікі — у прамысловасці, сельскай гаспадарцы. Рэзервы ёсць і ў гандлі, у будаўніцтве. Сёння адпавядаюць практычна ўсе сектары, мы поўнаасцяж кампенсавалі страты на знешнім рынку, на нас даволі добры тэмп росту заробатнай платы, даходаў насельніцтва, узровень інфляцыі», — сказаў Аляксандр Чарвякоў.

Ён падкрэсліў, што ў цэлым эканоміка развіваецца стабільна, устойліва. «З улікам вынікаў 10 месяцаў мы захавалі даступны ўзровень і выкаем тую задачу, якую перад намі паставіў кіраўнік дзяржавы — выхад на тэмп росту ВУП 103,8 працэнта», — адзначыў міністр.

Ён таксама закрануў тэму знешняга гандлю. «Працуем над павелічэннем фізічных аб'ёмаў экспарту, па выніках 9 месяцаў тэмп росту — 127 працэнтаў. Гэта значыць, мы паставілі больш за 27 працэнтаў прадукцыі ў фізічных аб'ёмах. Але гэта часткова нівеліруецца цэнавым фактарам, — звярнуў увагу Аляксандр Чарвякоў. — Сальда знешняга гандлю тавараў і паслугамі ў нас дадатнае. Што датычыцца менавіта знешняга гандлю тавараў, у верасні ўпершыню з пачатку года сальда складала дадатнае. Гэта значыць, што механізмы, якія мы прымяняем для нарочынага экспартных паставак, спрабаваліся».

Міністр фінансаў **Юрый СЕЛІВЕРСТА** расказаў журналістам аб выкананні бюджэту ў 2023 годзе. «За 9 месяцаў выкананне рэспубліканскага бюджэту — каля 77 працэнтаў, мясцовых — каля 73 працэнтаў. Прафіцэт кансалідаванага бюджэту — дзевяці 1,5 млрд рублёў. Гэта тэндэнцыя захоўваецца. Мы думаем, што гадавы план па даходах рэспубліканскага бюджэту ў лістападзе выкананне датэрмінова. Што датычыцца мясцовых, яны ідуць у плавных лінах. Да канца года усё запінаванне будзе выканана. Па выніках года ў нас плануваецца дэфіцыт, але думам, што мы будзем у межах нулявых значэнняў», — сказаў Юрый Селіверстаў.

Паводле яго слоў, у адноснах да росту зарплатаў усё ідзе па графіку. «Усе рашэнні прыняты. Ужо нават прыняты рашэнне па базавай графіку з 1 студзеня ў памеры 250 рублёў. Так што тут ніякіх праблем у нас няма», — падкрэсліў міністр.

Паводле БелТА.

АЛЕЯ ДОБРЫХ СПРАЎ

У Парыжанскім раёне сталіцы ёсць добрая традыцыя — восенню і восенню П'янерскую алею, якая размешчана на вуліцы Мендзялева, прыбраюць і добраўпарадкоўваюць вушні мясцовых школ.

Гэтым разам парадка на алеі наводзілі навушныя гімназі № 5, сярднік школ №№ 69, 108, 133. Дзеці знаёмліліся, камунікавалі паміж сабой, магчыма, хтосьці знайшоў новых сяброў, бо нішто не аб'ядноўвае лепш, чым добрая справа.

ЦЫТАТА ДНЯ

Валянцін ЗАЙЧУК, першы намеснік старшыні Брэсцкага аблвыканкама:

«Сёння на Брэсцкім сабрале 100 тысяч тон агародніны — пазова ад рэспубліканскага аб'ёму. Луінецкі раён можа накарміць морквай усю краіну і горад Маскву, той жа капуста аналагічна — Столінскі раён. Сёння пазова аб'ёму ў сектары агародніны вырабляецца ў Брэсцкай вобласці. У асноўным гэта фермерскія гаспадаркі. Мы сёння не накружам нашы сельсасарганізацыі, каб яны гэтым займаліся. Лто жадае, у каго ёсць досвед, — казі ласка».

Сталічны час

ШКОЛЫ, ПАЛІКЛІНІКІ І ДЗІЦЯЧЫЯ САДКІ

Жыхару горада сапраўды камфортна жыць, калі гэтыя аб'екты ў крокавай даступнасці

Як вядома, сацыяльная інфраструктура Мінска і Мінскай вобласці актыўна развіваецца. У рамках штогадовай інвестыцыйнай праграмы гэтых рэгіянаў будуюцца і рэканструюцца значная колькасць сацыяльных аб'ектаў — бальнічкі, паліклінікі, дзіцячыя садкі, школы, фізкультурна-аздаравальныя комплексы і іншыя. Якія сацыяльныя аб'екты ўжо з'явіліся ў цэнтры краіны, а таксама пра тое, што яшчэ трэба будзе пабудавана, распавялі прадстаўнікі Мінскага гарадскога і Мінскага абласнога выканаўчых камітэтаў.

Фота: Віктор ВІКІТА

выканання работ па мадэрнізацыі 2-й цэнтральнай раённай паліклінікі Фрунзенскага раёна, якую ўвядзем бліжэй да завяршэння 2024 года. З улікам развіцця мікраараёнаў горада і ўзвядзення жылых пачатку будаўніцтва дзіцячых і дарослых паліклінік у мікраараёне Мінск-Свет (завяршэнне — 2025 год). Таксама ў другім квартале прыступілі да будаўніцтва дзіцячых паліклінік на 480 наведванняў за змену ў мікраараёне Лышца і шматфункцыянальнай дарослай паліклініцы на 850 наведванняў за змену ў паўколу Усходні, — адзначыў Павел Голюк.

Па словах спецыяліста, у цяперашні час забудоўшчык выйшаў на будылішчыцу па вуліцы Маякоўскага, 31, дзе таксама з'явіцца аб'ект аховы здароўя — 10-й гарадская стоматалагічная паліклініка, эндыкрыналагічны цэнтр, а таксама цэнтр пластычнай хірургіі і медыцынскай касметалогіі.

СТАР.3

Дзевяць будынкаў ужо ўзводзяцца, восем — на старце

Адразу 18 новых аб'ектаў аховы здароўя рознага прызначэння ад-

крыецца ў сталіцы ў найбліжэйшыя гады. Пра гэта паведамаў начальнік аддзела будаўніцтва камітэта па ахове здароўя **Мінгарвыканкама Павел ГОЛІК**.

У цяперашні час у рамках інвестпраграмы ў горадзе прыступілі да будаўніцтва 10 новых аб'ектаў аховы здароўя рознага прызначэння, восем знаходзяцца ў стадыі практавання.

«У першым квартале наступнага года плануем завяршыць прыбудову на 199 ложкаў да ўралагічнага корпуса 4-й гарадской клінічнай бальніцы. Прыступілі да

Размова па сутнасці

Зямля патрабуе павагі

А харчовая бяспека краіны забяспечана па ўсіх паціяцях

Трэцяга жніўня лістапада — дзень ушанавання хлебабоў, людзей, якія прысвяцілі сваё жыццё працы на зямлі. З гэтым скорам усе куткі нашай краіны пройдуць урачыстасці, прысвячаныя Дню работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўшчы прамысловасці аграрна-вытворчага комплексу. Напярэдні падаросіныя свята «Звязда» звярнулася з пытаннямі да міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь **Сяргея БАРТАША**.

СТАР.5

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

The Hill: моладзь ЗША губляе веру ў амерыканскую канстытуцыйную дэмакратыю

У ЗША адбываецца цяжкая рэвалюцыя: сям'я маладога пакалення, адзначаюць драматычны паслабленнем падтрымкі амерыканскай канстытуцыйнай дэмакратыі, наведвала выданне The Hill. Пры гэтым амерыканскі ўрад здаецца «маралізаваў» і не жадаючы рабіць усё неабходнае для вырашэння наўсядзённых праблем простых амерыканцаў». Надаўна даследаванне грамадзянскага светлагляду маладых выбаршчыкаў у ЗША паказала, што маладыя людзі незадаволены амерыканскай палітычнай сістэмай (57%), большасць з іх не давярае ці амаль не давярае дзяржаўным інстытутам (52%), 55% аптычных маладых людзей лічыць, што краіна рухаецца ў няправільным кірунку.

У Францыі за рысай беднасці часцей аказваюцца жанчыны

Згодна з дакладам французскай дабрачыннай арганізацыі Secours Catholique, у Францыі расце ўзровень беднасці, у асноўным ахвараюць жанчыны. З улікам інфляцыі, якая ў значнай ступені садзейнічала росту цен-

на прадукты харчавання і энерганосбіты, падзенне даходаў насельніцтва склала 7,6%. Адалада Бертран, генеральны дэлегат Secours Catholique, адзначыла, што ад інфляцыі ў Францыі пакутуюць найбяднейшыя людзі, якія церпяць пазбыліненні ў дачыненні да рэчў, якія не з'яўляюцца выдатковымі: прадукты харчавання і ацяпленне. Летась валанцёры дапамагалі больш чым мільёну чалавек. Большасць з тых, хто звярнуўся па дапамогу (75%), склалі адзіночныя дарослыя: сям'я ў асноўным былі маці-адзіночкі (25,7%) і адзіночныя жанчыны (20,9%).

Рэкордную спякота зафіксавалі ў Рыа-дэ-Жанэйра

У адным з найбуйнейшых гарадоў Бразіліі Рыа-дэ-Жанэйра пабылі тэмпературны рэкорд, паведамілі нацпаамерыканскай СМІ. Паводле звестак мясцовых мэтазарагалічных службаў, паветра напярэдні дзень прарэзалася да 39 градусаў. Пры гэтым па падліках мэтазарагалі, тэмпература адчувалася жыхарамі як 58,5 градуса па Цэльсію, што стала найвышэйшым паказчыкам, зафіксаваным у горадзе за ўсю гісторыю мэтазанаіравання. Папярэднім рэкордам падобнай «адчувальнай» спякоты лічыцца паказчык 58 градусаў, які зарэгістравана сёлет у лютым. У пятаціці штатах на паўднёвым усходзе, поўначы і ў цэнтральнай частцы Бразіліі аб'яўлены максімальны ўзровень небяспекі з-за экстрэмальна гарачага надвор'я.

КОРАТКА

- «Добрая, прыгожая, чыстая краіна»: у Мінску 20 чалавек прынеслі прсыягу грамадзяніна Беларусі.
- Паступленні ў бюджэт Гомельскай вобласці ў студзені — кастрычніку павялічыліся больш як на 30 працэнтаў.
- У Беларусі хочучы вырабіць пасажырскую тэхніку на вадародным паліве.
- Брэсцкая вобласць завяршыла ўборку ўсіх сельгаскультур.

Дзейныя асобы

АРХАВАЯ МАРА

Як ляснік стаў фермерам і пасадзіў лесад, дзе вырошчыць экзатычныя дрэвы

Сваю фермерскую гаспадарку, што месціцца на ўскрайку Жодзіна, Васіль Семчанка называў у гонар свайго сына — «Ягошышка». У будучыні, спадзяецца мучыцца, Ягор падтрымае яго захапленне працай на зямлі. Цяпер жа спраўляецца з доглядамі 18 гектараў (з іх 8 гектараў — балоты) Васіля дапамагаюць трыя браты. Пакуль што гаспадарка спецыялізуецца на вырошчванні бульбы. Але ў перспектыве фермер марыць паширыць асартымент

экспрадукцыі, прапаноўваць беларусам у тым ліку і экзатычныя архі. Для гэтага ён ужо зрабіў вельмі шмат.

А ПАЧЫНАЛАСЯ УСЁ З КЕДРАУ...

Пасля школы Васіль пайшоў вучыцца ў вучылішча на спецыяліста лясной гаспадаркі і трапіў на практыку ў Сбір, у Забайкалле. — Там вельмі цікава расказвалі пра кедры, — кажа мучыцца. — І я зразумеў, што хачу, каб яны раслі ў Беларусі.

СТАР.3

ЗВЯЗДА
Дзі чытаць і любіць!

СТАЛА НАЙВЫШЫМ ГОДАМ - СА СТАРЫМ СЯБРАМ!
Ідзе падпіска на 1 паўгоддзе 2024 года.

Усім, хто падпісаўся на 1 квартал або 1 паўгоддзе 2024 года, у падарунак чатыры календары: насяненны, рэлігійны, народны і месіацвы.

ШКОЛЫ, ПАЛІКЛІНІКІ І ДЗІЦЯЧЫЯ САДКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Варта адзначыць, што завяршэная экспертна праекта на рэканструкцыю 13-й гарадской паліклінікі, якія вельмі каштоўна ў Савецкай раёне. Пацэб мадэрнізацыю плануецца ў першай палове наступнага года. Адначасова працягнецца і праект аб'екта аховы здароўя. Гэта новы будынак для наркалагічнай службы горада па вуліцы Карвата, дзе знаходзіцца аб'ект незавершанага будаўніцтва, інфекцыйна стаянчы ў раёне Даўгінаўскага тракта з лёгіх сталевых канструкцый і траўматычнага корпусу 6-й гарадской клінічнай баліцы. У перспектыве — распрацоўка перадапраектнай дакументацыі па новай паліклініцы для анкацэнтра, якая размешана па праспекце Незалежнасці.

Есць у спісе аб'ектаў і жыллі для медработнікаў: яшчэ адзін новы інтэрнат з яшчэ ў раёне Даўгінаўскага тракта на тэрыторыі РНПЦ псіхнага здароўя.

АБ'ЁМЫ РАМОНТУ ПАВЯЛІЧЫЛІСЯ У ТРЫ РАЗЫ

Павел Голік адзначыў, што на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы аб'ектаў аховы здароўя горада Мінска ў 2023 годзе выдзелена са сродкаў бюджэту 294,7 мільёна рублёў, у тым ліку ў рамках інвестыцыйнай праграмы — 218,2 мільёна. Для правядзення капітальнага рамонтна медыцынскага — 34,3 мільёна рублёў, бягучага — 42,2 мільёна. «Характэрна, што аб'ёмы фінансавання ў 2023 годзе значна перавышваюць леташнія. Толькі аб'ёмы бягучага рамонтна павялічыліся амаль у тры разы», — адзначае Павел Голік.

За 10 месяцаў гэтага года ў сталіцы ўведзены ў строй тры будынак аб'ектаў капітальнага будаўніцтва.

«Уведзены будынак дзіцячых гарадской паліклінікі № 14 ў мікрараёне Сухарава, у чэрвень адкрылі першы касцюмага мозгу і стэвалевых клетак на 32 ложка-месцаў Мінскага навукова-практычнага цэнтру хірургіі, транспланталогіі і гематалогіі, а таксама два дэцэлярацыйныя корпусы інтэрната кватэрнага тыпу для медработнікаў на 375 ложкаў», — удакладняе Павел Голік.

Што датычыцца найбліжэйшай перспектывы, то да канца бягучага года ў Мінску плануецца ўведзены ў эксплуатацыю яшчэ трох сацыяль-

на значных аб'ектаў. «Сярод тых аб'ектаў, якія плануем увесці ў строй у 2023-м, — дэцэлярацыйныя хірургічны комплекс 11-й гарадской клінічнай баліцы на 330 месцаў па вуліцы Каржанеўскага, блок з пяці паверхаў для мэт трансплантатнай касцюмага мозгу і стэвалевых клетак на 32 ложка-месцаў Мінскага навукова-практычнага цэнтру хірургіі, транспланталогіі і гематалогіі, а таксама два дэцэлярацыйныя корпусы інтэрната кватэрнага тыпу для медработнікаў на 375 ложкаў», — удакладняе Павел Голік.

У ШКОЛУ — НА СПЕЦЫЯЛЬНЫМ АЎТБУСЕ

Часам падвоз навучанцаў у школы спальных раёнаў значна больш

выгадны, чым будаўніцтва новых аб'ектаў ўстаноў адукацыі. Так лічыць намеснік кіраўніка цэнтру па забеспячэнні дзейнасці Камітэта па адукацыі і падначаленых арганізацый Мінгарвыканкома Таццяна БАТРАКОВА.

Яна адзначыла, што ў інвестыцыйнай праграме горада штогод на праектаванне і будаўніцтва ўстаноў адукацыі прадуладжваецца не менш за 90 мільянаў рублёў. У бягучым годзе ў сетку дашкольнай адукацыі далася атрымаць аб'екты ў розных раёнах сталіцы, якія патрабавалі пашырэння колькасці месцаў для дашкольнай. Новабудовы ўжо будуюць жыхары сталіцы. Дзе ёсць адно «але».

«Мы дэталёва прапрацоўваем пытанне неабходнасці будаўніцтва ў тым ці іншым раёне яшчэ адной школы. Часам у раёнах, дзе дзеці ўжо выраслі, устаноў не маюць максімальнай загрузкі. Таму сумесна з устаноў «Сталічны транспарт і сувязь» прапрацоўваем пытанне падвозу дзяцей у школы іншых мікрараёнаў. Дадаткова ўжо інтэграваны ў схему руху 11 маршрутаў у сямі раёнах горада. Яны адаптаваны, каб зручна было і дзецям, і іх бацькам», — расказала Таццяна Батракова.

А новая школы ў сталіцы ў 2024 і 2025 гадах адкрыюцца ў Цэнтральным раёне (мікрараён Лебядзіны), а таксама ў Кастрычніцкім (мікрараён Мінск-Свет). «У набліжаныя два гады будзе завершана будаўніцтва трох дзіцячых садкоў у Фрунзенскім, Пешчанскім і Парыжанскім раёнах. Далей будзем вывучаць прыярытэты дзіцячых населеных пунктаў па раёнах і працягваць у тым жа тэмпе», — адзначае спецыяліст.

УНИКЛІВЫ ДЗІЦЯЧЫ САДОК У БРЫЛЕВІЧАХ І НЕ ТОЛЬКІ

Як пісала «Звязда», у падарунак да 7 лістапада мінчане атрымалі два новыя дзіцячыя садкі. Першы дзіцячы садок адкрыўся ў раёне Навіч. У ім ёсць шэры басейн, кампютарны клас, музычны і гімнастычны залы з інтэрактыўнымі спартыўным абсталяваннем, створана безбар'ернае асяроддзе.

Але гэта ўжо стандарт. З незвычайнага ж можна адзначыць унікальнае народнае рамяства,

летняя пака абсталяваны душавымі кабінамі.

Будзе тут і басейн (з асобнай лабараторыяй для кантролю вады). Туды змогуць хадыць не толькі маленькія наведвальнікі дзіцячага сада, але і дзеці ўстаў мікрараёна — для іх арганізуюць гуток па плаванні на плаўнай досцы. З'явіцца ў новым дзіцячым садку і камп'ютарны клас — педагогі прайшлі на вучанне ў Парку высокіх тэхналогій. Дзеці праз гульні змогуць асвойваць кадыраванне, алгарытмы, лагічнае мысленне. А ў перспектыве адкрыцца і клас робататэхнікі. Дзіцячы садок «Васілёк» разлічаны на 230 чалавек. Пагадзіцца, даволі буйны.

«Васілёк» — фінальны штыр у развіцці інфраструктуры Брылевіч. Гэта ўжо шостая дзіцячая дашкольная ўстаноў у мікрараёне і 67-я — у Маскоўскім. З уводам новага дзіцячага садка мікрараён можна лічыць завершаным, засталіся толькі асобныя пытанні даўправадання, якія паспрабуюць зняць у найбліжэйшыя гады.

У гэтым навучанчым годзе з улікам запалтат бацькоў тут будзе

і ўнутры. Функцыянальнае абмежаванне доступу: сем'ям, чые дзеці будуюць тут навучанца, выдадзены спецыяльныя карткі.

ШКОЛУ З БУЙНЫХ ПАНЭЛЯў? НЯМА ПРАБЛЕМ

У Мінскай вобласці ў наступным годзе запланаваны ўвод у эксплуатацыю шэрагу аб'ектаў сацыяльнага прызначэння, сярод якіх дастаткова знавава школа ў Салігорску і паліклініка ў Заслаўі. Пра гэта паведаміў першы намеснік старшыні Камітэта па архітэктуры і будаўніцтве Мінгарвыканкома Аляксей БЫКАЎ.

Штогод інвестыцыйна праграма Мінскай вобласці ўключае а шэсць

засярод іх будзе і школа ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

пачатак на 1-й стар.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У Салігорску будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску. У гэтым годзе будзе завяршана будаўніцтва новай школы ў Салігорску.

У грыбы неабавязкова хадыць у лес, — усміхаецца сельчане з соннаю кедравых карэйскай.

«Яездзі ў Мінск, у Батанічны сад да Уладзіміра Іванавіча Торчыка. Вучоны ўсё саб'яжэ і прысвоіць вылучаны кедраў, якія ў нас на Беларусі могуць расці. Менавіта ён і параіў мне садзіць далёкаўсходнія карэйскія кедры, бо яго шмат гадоў даследваў іх паводле, што яны даюць самыя добры ўраджай ды і шышкі іх больш буйныя. Сібірыя і еўрапейскія кедры ў нашым клімаце слабабурджаныя.

Васіль больш як 20 гадоў адрацаваў у лясціцы, інжынерам лясной гаспадарцы. Каб спрабавалі сваю мру пра архвахі са, на пачатку 2000-х узяў у арэнду зямлю пад агародніцтва.

У нас участка яшчэ не цалкам абгароджана, таму летас некалькі саджанцаў, якія прыслышлі пачаць паходзілі казулі. Падчас экскурсіі па лясцадзе Васіля Семчаны я звернула ўвагу, што ствалі маладзенькіх дрэўцаў хаццянка абкладзены галінамі, драўлянымі калодкамі, спіламі дрэў. Фермер кажа, што гэты метад працуе, казулі абыходзяць такія канструкцыі.

Акрамя кедраў ды іншых архвахі дрэў у лясцадзе Васіля побач са звыклімі айвай, грушамі, яблынкамі, глогам, вішнямі, альной, акацыяй растуць розныя экзатычныя дрэвы і кусты. У прыватнасці, чарома Мадэ. Гінтка двухулоўцавыя, ціс, Амантананас аддзячакветкавы, адыяка каштану...

— З апошніх робяць муку і пякуць хлеб. Насенне я ўзяў у знаёмкай, акая паспяхова вырошчвае адмыя каштан на лясціцы. Хтосці калекцыяніры кештоўныя камяні, хтосці — маркі, а я — незвычайныя расліны. Мае знаёмныя ведаюць, што найлепшы сунейр з замежнай пасады для мяне — гэта не магічкі ці статуюкі, а насенне. Збіраю яго пакуль, а актыўна абмяняваюся з такімі ж амаатарамі ўсёго жыцця. Гэце тры кіты ўстойлівасці дрэва (гэта датычыцца і лобяга сады) — рознаўроставае, разнаўростае і рознастаўнае. Я стараюся прытрымлівацца гэтага ў сваім лясцадзе, бо чым больш разнастайнасць насаджэнняў, тым больш я х устойлівае.

Падчас экскурсіі па лясцадзе я пачаў ставалася не толькі грушамі, яблынкамі ды глогам, але і пладамі актыўна, якія знешы і на смаку нагадаюць ківі, толькі нашаму меншым па памеры. Акрамя таго, ўпершыню ў жыцці я убачыла макароннае дрэва.

Струкі Каталяны, падобныя на спагелі, нельга есці, яны вельмі сьладкія.

Некалькі гадоў таму ў сваім садзе мы пасадзілі грація арххі. Але яны адчуваюць сабе не надта добра, штогод выміраюць і пускаяць новыя атожкіны. Мы звязваем гэта з тым, што ўчастак вельмі адкрыты і па ім гуляюць моцныя вятры. Каб стварыць спрыяльны мікраклімат у садзе, абараніць экзатычныя дрэвы ад суровага ветру ды ад празмернага выпражнення вільгаці, Васіль Семчаны параіў засадзіць па перыметры, ці хоць бы з боку адкрытага поля лясцахоўную паласу з бяроз, асін, сонсаў, дубоў, клёнаў і лип.

Сялета не архвахі год, а вась летас, паводле слоў фермера, ваверка зрабіла сабе цылы склад з граціях арххі, арххі Зібальдэ.

Мне хацелася сабраць у сваім садзе разнастайныя арххі. Бачу за гэтым бурчэнне. Архвахія дрэвы каштоўныя не толькі сваімі пладамі, але і лісцем. Калі іх ферментаваць, атрымавацца вельмі смачная, духмяная гарбата.

Сялета не архвахі год, а вась летас, паводле слоў фермера, ваверка зрабіла сабе цылы склад з граціях арххі, арххі Зібальдэ.

Мне хацелася сабраць у сваім садзе разнастайныя арххі. Бачу за гэтым бурчэнне. Архвахія дрэвы каштоўныя не толькі сваімі пладамі, але і лісцем. Калі іх ферментаваць, атрымавацца вельмі смачная, духмяная гарбата.

Сялета не архвахі год, а вась летас, паводле слоў фермера, ваверка зрабіла сабе цылы склад з граціях арххі, арххі Зібальдэ.

Мне хацелася сабраць у сваім садзе разнастайныя арххі. Бачу за гэтым бурчэнне. Архвахія дрэвы каштоўныя не толькі сваімі пладамі, але і лісцем. Калі іх ферментаваць, атрымавацца вельмі смачная, духмяная гарбата.

Сялета не архвахі год, а вась летас, паводле слоў фермера, ваверка зрабіла сабе цылы склад з граціях арххі, арххі Зібальдэ.

Мне хацелася сабраць у сваім садзе разнастайныя арххі. Бачу за гэтым бурчэнне. Архвахія дрэвы каштоўныя не толькі сваімі пладамі, але і лісцем. Калі іх ферментаваць, атрымавацца вельмі смачная, духмяная гарбата.

ключна для прыгажосці, — кажа Васіль. — Гэта рэліктавая расліна з каштоўнай драўнянай і лозна медасю, які цвіце ў жніўні.

У Васіля на тэрыторыі лясцадзе месціцца пасека, таму, высаджваючы дрэвы, ён думае ў тым ліку і пра фарміраванне медонасней дрэва. З гэтай мэтай ён разнажае і Аралію маньчжурскую. Фермер кажа, што адмыслова пасадзіў не побач з кедрамі, бо не Далекім Усходзе гэтыя дрэвы усудніваюць.

— Стрэн з мужам ездзілі на Далекі Усход і адтуль мне прывезлі мёд з Араліі маньчжурскай, ён мне так спадабаўся, што хачу, каб і мае пчолкі такі рабілі.

Калі падрыхтоўваць да высокага Акасіта амурскага, Васіль першай справай прапонуе дабраўчыцца да краны гэтага дрэва. Яна не толькі прыгожая, але і вельмі прыемная на дотык. З яе можна зрабіць лорак. Нездарма гэтыя дрэвы часта называюць коравікам. Калі пацярпеў яго лісці, на руках застануцца прыемы водар.

— Акасіт, як і Каталяны, першай справай прапонуе дабраўчыцца да краны гэтага дрэва. Яна не толькі прыгожая, але і вельмі прыемная на дотык. З яе можна зрабіць лорак. Нездарма гэтыя дрэвы часта называюць коравікам. Калі пацярпеў яго лісці, на руках застануцца прыемы водар.

— Акасіт, як і Каталяны, першай справай прапонуе дабраўчыцца да краны гэтага дрэва. Яна не толькі прыгожая, але і вельмі прыемная на дотык. З яе можна зрабіць лорак. Нездарма гэтыя дрэвы часта называюць коравікам. Калі пацярпеў яго лісці, на руках застануцца прыемы водар.

Сялета ў нас на участку на лях ад высечаных старых дрэў зусім нечакана выраслі алехны. У садзе Васіля Семчаны таксама растуць грыбы. Ён распаўваў, што рэгулярна вешае шпількі старых падаснаўнікаў на галіны вербаў у сваім лясцадзе. Спору раітаюцца ў паветры і як вылікаюць іх позна пачынаюць расці чырэнаганцыякі. Такі спосаб працы і з іншымі грыбамі, дастаткова ведаць, з якімі дрэвамі ўступае ў сімбіёз тыя і іншыя грыбы. Сімбіёзныя грыбы не даюць развівацца іншым патэгенным грыбам, даюць здаровае дрэвам.

робляць нават капорэжы. Хоць з глукту гледжання дрэўныя не паходзяць да свайго саду. Для мяне каштоўнасць жыцця дрэва значна вышэйшая, чым больш я не на чутках ведаю, як доўга яго расце. Дрэвы могуць карміць людзей на працягу многіх гадоў. Толькі самы кедраў арххі дае большы прыбытак, чым дрэўныя.

На развіццанне Васіля падаруны мёду для майго саду два маленькія саджанцы кедраў, які ён сам прарабіў са свайго насення, Аралію маньчжурскую і Акасіт амурскай. Скажаў, што яму вельмі падбавацца традыцыя «насенне ці саджанцы ў дар». Фермер хача папулярызаваць яго ў нашай краіне, каб колькасць карысных дрэў для здароўя, фізічнасці раслін у садзе большай павялічылася.

Надзея ДРЭВНІКОВА, фота аўтара.

Смаліцкі раён.

Прыёмная кампанія — 2024

У СТУДЭНТЫ — ПРАЗ АЛІМПІАДУ

Рэгістрацыя для ўдзелу ў ўніверсітэцкіх алімпіадах старшавіц.

Яны праходзіць толькі ў рэгіянальных ВНУ краіны, усяго ў 21 навучальнай устаноўе. Як расказаў БелТА начальнік галоўнага ўпраўлення прафесійнай адукацыі Міністэрства адукацыі Сяргей ПШУЧОЎ, мэта іх правядзення не змянілася — гэта атрыманне кадарага патэнцыялу рэгіянальнай нашай краіны.

Не змяніліся і квоты для залічэння абітурыентаў без уступных іспытаў — да 15 працэнтаў ад кантрольных лічбаў прыёму. Гэта датычыцца пераможцаў заключнага этапу алімпіяды ВНУ — уладальнікаў дыпламаў 1-й, 2-й і 3-й ступені.

Універсітэцкія алімпіяды праходзіць у два этапы — папярэдні і заключны. Цяпер на сайтах і іншых інфармацыйных крыніцах рэгіянальных устаноў вышэйшай адукацыі размешчана ўся неабходная інфармацыя аб тым, калі і ў якой фармаце пачнецца рэгістрацыя. Яна праідзе пераважна ў дыстанцыйнай фармаце, гэта значыць, абітурыентам трэба будзе запольніць заяўку для ўдзелу ў папярэднім

этапе. Там жа можна знайсці графік правядзення папярэдніх этапаў, якія могуць праходзіць як анлайн, так і афлайн. Пералік спецыяльнасцяў, на якія могуць быць залічаны без уступных іспытаў пераможцы алімпіяды ВНУ, цяпер знаходзіцца на зачыраванні. Па словах Сяргея Пшчочова, такіх спецыяльнасцяў стане больш. Напрыклад, у спіс уводзіць спецыяльнасці «Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі», «Робатызаваныя сістэмы», «Аўтаматызаваныя тэхналагічныя працэсы ў вытворчасці», «Школа педагогічнага спецыяльнасцяў», «Прафэсійна-адукацыйныя». Гэта будзе ты спецыяльнасці, выпускнікі якіх запатрабаваны сёння арганізацыямі эканомікі і сацыяльнай сферы ў рэгіёнах. Таксама ўключаны ў пералік спецыяльнасці дадучы магчымасць павялічыць прывабнасць гэтай траекторыі паступлення для абітурыентаў.

Папярэдні этап універсітэцкіх алімпіяд будзе праведзены ў студзені, жорсткіх рамак па датах няма. Залічаны этап праідзе ў другой палове лютага 2024 года. І ўжо ў сакавіку пераможцы будзе рэкамендаваны да залічэння ў ВНУ.

Трэба дадаць, што ў заключным этапе універсітэцкіх алімпіяд, які прайшоў у папярэднім навучальным годзе, пераможцы былі прызнаны больш як 800 абітурыентаў, з іх 370 астатліва ў устаноўе вышэйшай адукацыі па гэтай траекторыі.

Надзея НІКАЛАЕВА, фота Лізаветы ГОЛАД.

Анонс

У ВОРАНАВЕ — ЛІТАРАТУРНА-КРАЯЗНАЎЧЫ ФОРУМ

На годзе чытанні, 24 лістапада, адбудзецца першы абласны літаратурна-краязнаўчы форум «Воранаўскія чытанні».

Робота ў час гэтага асветніцкага мерапрыемства праідзе на дыялагічнай плітчыцы з моладдзю і стваралічным актывам Воранаўскага раёна — Мір і ідэалагічная праца праз адзінства і патрыятызм», а таксама — па секцыях па тэ-

матычных кірунках удзельнікаў і членаў журы абласнога літаратурна-краязнаўчага форуму «Воранаўскія чытанні». З нагоды ў раённым цэнтры культуры і народнай творчасці будзе арганізавана выстаўка.

У час чытанняў будучы агучны розныя даклады, выступленні навукоўцаў, настаяніка, вучняў, краязнаўцаў, якія так ці інакш на сваіх тэматычных абсгах звязаны з Воранаўскім

краем, урэдніцаным гарадскога пасёлка і раёна, падзеямі, якія ў розныя дзесяцігоддзі і розныя стагоддзі адбываліся на гэтай тэрыторыі.

Воранаўшчына — раідна дзяржаўных дзячак, вучоных, асветнікаў, дзячак культуры і мастацтва, лісьмінікаў, арганізатараў вытворчасці і народнай гаспадаркі.

Раман СРЭВАЧ.

Сяргей КУРКАЧ.

З'ЯМЛІ НА ДЗЕЙНАЯ АПОРА

Спецвыпуск да Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці

Размова па сутнасці

— Сяргей Іванавіч, на сёння работы па зборы ўраджаю ўжо амаль скончаны і можна падвесці нейкія вынікі...

— Так, некаторыя вынікі ўжо ёсць. Адзначу, што ў гэтым годзе працаўнікам сельскагаспадарчай галіны давялося працаваць у дэвоці складаных умовах надвор'я, але яны справіліся з усімі цяжкасцямі, вырабілі і, гаючы, сабралі важны ўраджай. На сёння агульнае намалот збожжа, уключаючы рапс, ва ўсіх катэгорыях гаспадарак, складае больш як 9 мільянаў 400 тысяч. Найбольш высокай рэзультаты ў хлебарабав Браслаў, Гродзенскай і Мінскай абласцях. Дарэчы, у кожнай з іх на чатыры раўны намалотілі больш за 100 тысяч тон збожжа.

Калі казаць пра іншыя культуры, то тут сітуацыя таксама добрая: валавы збор цукровых буркаў складае каля 5 млн тон, бульбы — больш за 1 млн тон, кукурузы на зерне намалочана больш за 2 млн тон. Адначасна значныя вынікі і ў вырошчванні такой важнай культуры, як лён. Сябета яго, у пераважна на льно-валяцка, плануем атрымаць больш за 35 тысяч тон.

Тут дагэту вырасцілі і гародніны, то спажываць натуральныя вітамінныя могуць быць спакоем — сёлёты ўраджаі дазваляюць забяспечыць патрэбы краіны ў гэтай прадукцыі: усё сабрано больш за 180 тысяч тон. Цікава тое, што за апошні час значна пашырэнне асартыменту вырошчываемай у адкрытым і закрытым грунце гародніны — на сёння гэта больш за 40 найменняў. Пладова-ягодных культур вырошчывае больш за 30 найменняў. Увогуле вытворчасць пладова-ягоднай прадукцыі за апошнія 10 гадоў павялічылася ў тры разы, вырошчываюцца практычна ўсе віды культур, якія падыдзюць кліматычным умовам нашай краіны. Апошнім, да слова, мяняюцца 3-я глабальнага папярэння.

— То-бок магчыма, што падвышана эканомія можа стаць мясцовай звыклі культурой?

— Можна быць. Сярод новых, перспектывных кірункаў у сельскагаспадарчай вырошчыванне фундуку. Дзякуючы гэтай праекту ў РПП «Інстытут плаводства» закладзены доследны сад фундуку з мэтай вывучэння біялагічных асаблівасцей.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

вашай культуры і адпрацоўкі асобных тэхналагічных прыёмаў на вытворчасці ў нашых умовах. Акрамя таго, ідзе работа па вывучэнні магчымасці развіцця вядучых напрамкаў у нашай краіне. Арганізацыя НАН Беларусі вядзеца даследчая работа па вывучэнні сарту вінаграду, пераважна з павышанай мороза- і змастоўлівасцю, комплекснай устойлівасцю да захворванняў і шкоднікаў, вывучэння тэхналогіі яго адпрацоўвання ў нашых кліматычных умовах.

У гэтай частцы ўсё залежыць ад умоў надвор'я і ад нашых навукоўцаў. Менавіта навуковая работа дапамагае ўкараніць новыя культуры, але і навацыі ўвогуле. Вучоныя Нацыянальнай акадэміі навук, навукова-педагагічных работнікаў устаноў вышэйшай аграарнай адукацыі забяспечваюць надзейны патацніцкі ўстойлівага інвацыянага развіцця сельскай гаспадаркі. Дзякуючы ім створаны новыя сарты і гібрыды сельскагаспадарчых раслін, пароды жывёл, эфектыўныя тэхналогіі, якасная тэхніка, шырокі асартымент харчовых тавараў.

— А як складаецца сітуацыя ў жыўвёлагаду?

— Адно з галоўных задач, пастаяльных Прэзідэнтам і ў гэтай галіне, — павелічэнне пагапоў. Асноўнымі шляхамі выра-

шэння гэтай задачы міністэрства бачыць скарачэнне непрадукцыйнага выкаблення, захаванне тэхналогіі кармлення і ўтрымання жывёл, строгае выкананне ветэрынарна-санітарных мерпрыемстваў.

Менавіта ў гэтых кірунках ідзе інтэнсіўная работа, і ўжо ёсць першыя вынікі. Прыорэт пагапоў малочнага статака на пачатку кастрычніка склаў больш за 1,1 тысячы гадоў, усяго ж у параўнанні з мінулым годам дабавілася больш за 45 тысяч гадоў буйной рагатай жывёлы. Таксама ў адпаведнасці з даручэннем кіраўніка дзяржавы Мінсельгасхарчам сумесна з аб'яўкамі на распрацаванні графіку па камплектаванні жывёльнымі ўсіх новых і рэканструаваных малочна-тварных комплексаў пад тэхналагічную патрэбу. Сёння трэба даўмаклеткаваць 78 комплексаў, гэта работа ідзе і знаходзіцца на пастаянным кантролі ведамства.

Калі ж казаць у цэлым пра вытворчасць мяса і малака, то значны, што вытворцы патэнцыйна гэтых галін дазваляе ў поўным аб'ёме забяспечыць харчовую бяспексу краіны. Уровень самазабеспячэння на мясе складае больш за 130 %, а на малочнай прадукцыі — больш за 270 %. Такім чынам мы цалкам закрываем патрэбы ўнутранага рынку і можам без шкоды для яго прадаваць гэтую

прадукцыю за межы краіны. А існуючыя вытворчыя магчымасці перапрацоўчай галіны дазваляюць спакоем працаваць з аб'ёмамі сыравіны, якія павялічыліся. Так, на дадзены момант прырост перапрацоўчай харчовай прамысловасці складае 105,5 % да судаснага перыяду 2022 года. Забяспечана павелічэнне больш за 100 % масла, сухага абстужанага малака, сухой сыраваткі, сухага цэльнага малака, цэльнамалочнай прадукцыі, малочных і мясных кансерваў, мяса і субпрадуктаў, каўбасных вырабаў і паўфабрыкатаў.

— Прэзідэнт паставіў перад урадам задачу стрымлівання росту цен. Якія меры прымаюцца ў Міністэрстве для яе вырашэння?

— Па-першае, Мінсельгасхарчам рэалізуе галіновае палітыку па павелічэнні вытворчасці харчовых тавараў. Чым іх больш на ўнутраным рынку — тым ніжэйшы іх кошт для спажываўца.

Для забеспячэння рынку сезоннай пладова-агароднінай прадукцыі Міністэрствам антыманіпаляцыя рэгулявання і гандлю сумесна з нашым Міністэрствам захаваны падыходы па фарміраванні стабілізацыйных фондаў, уключаючы цэнавую палітыку. Так, цэны на пладова-агароднінай прадукцыю застаюцца дагараючымі, але для захавальніцка стабфонду вызначаюцца максімальны, «крытычны» ўроўнеў яе набывання. У далейшым ажыццяўляюцца маніторынг фактычных цен закладкі, і ў выніку перавышэння «крытычнага» ўзроўню могуць прымацца меры цэнавага рэгулявання.

Па-другое, Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання надзелена паўнамоцтвамі па ўсталяванні закупачных цен на прадукцыю сельскагаспадарства, якая закупляецца для дзіржаўных патрэб. У пералік дзіржаўнаму ўключаны зерне харчовае, але і іншыя наборы, плавадары і яны, м'ясныя, цукровыя і іншыя. Такое рэгуляванне дазваляе захоўваць прымальныя для ўнутранага рынку цэны на мукамольна-крупяныя, хлебабукальчыныя вырабы, а таксама на іншую прадукцыю.

Па-трэцяе, Міністэрства таксама ўважана рэгуляваць цэны на сыравіныя складнікі для вытворчасці харчовых тавараў. Так, усталяваны граничныя максімальныя цэны на малако — сыравіну, свіней, буйную рагатую жывёлу, жыты і

пшаніцу харчовую, цукровыя буркі, цукар, мук, масла...

Мы, якія кажуць, трымаем руку на пульсе і імкнемся трымаць цэны на даступным для ўсіх катэгорыяў спажываўца ўзроўні.

— Вы гадвалі пра экспарт беларускай прадукцыі. Можна падрабязней: куды яна сёння пастаўляецца, якія на пераважкі экспарту найбольш перспектывныя?

— Пачну з таго, што якасныя, натуральныя і смачныя прадукты — гэта ўжо ўстойлівы брэнд нашай краіны. А паліты на іх не зніжаецца незалежна ад кан'юнктуры міжнароднага рынку. У гэтым годзе павялічылася натуральнага аб'ёму экспарту, у параўнанні з мінулым годам рэсурс індэксі фізічнага аб'ёму па харчовай галіне.

Традыцыйна асноўным напрамкам экспарту — Расійскай Федэрацыя і другія краіны СНД. Найбольш удыельна вага прыпадае менавіта на гэтыя краіны. Акрамя таго растуць пастаўкі ў краіны Азіі, асобна краіны Афрыканскага кантынента, якія бачаць вельмі перспектывны напрамак. Сябета пачаўся пастаўкі малочнай сыраваткі ў Сенегал, сухага абстужанага малака ў Егіпет, узгоднена пастаўка яго ў Рэспубліку Зімбабве да канца бягучага года. А ўвогуле географія вельмі шырокая, сярод найбольш аддаленых кропак назаву Мексіку, Уругвай, Японію, Аўстралію, Інданезію. Вельмі перспектывы сёння адраўнаваны ў адносінах з Кубай, прэм'ер-міністр якой зусім нядаўна наведваў аб'екты аграрна-мясцовага комплексу нашай краіны.

Асобным радам адначасно рост паставак у Кітайскую Народную Рэспубліку. Сябета права экспарту ў гэту краіну атрымала 21 прадпрыемства харчовай прамысловасці і сем вытворцаў расавага і савага шоту. Зарэгістравана сумеснае прадпрыемства для рэалізацыі ў КНР малочнай прадукцыі ААТ «Саўшчын прадукт», ідзе актывная работа па стварэнні сумеснага прадпрыемства з ААТ «Слуцкі сырабрыні камінайт» падпісаны старту, распрацаваны графік рэалізацыі праекта, які прадугледжвае наладжванне вытворчасці марожанага ў Кітаі ў снежня гэтага года.

Адначасна, што ў частцы пашырэння знешнегандлёвых сувязяў работа ва-

дзецца пастаянна і сістэмна. Акрамя таго, што пашырэнне сеткі міжнародных кантактаў, значную ўвагу звяртаем на асартымент прадукцыі на ўжо асвоеных рынках. Імкнемся яго павялічыць. У гэтым годзе замержы спажываўцы ўпершыню пакаштавалі новыя віды малочнай прадукцыі беларускай вытворчасці: сумесі малочныя сухія — для дыетнага прафілактычнага харчавання, для марожанага з паніжаным утрыманнем цукру, безлактозныя для дзіцячага ранішня ўжурт, спецыялізаваныя для спартсменаў, для студэнтаў, людзей сярэдняга і сталага ўзросту. Пашырэнне лінейкі безлактозных прадуктаў і прадуктаў без цукру, масла.

— Некалкі слоў пра задачы на будучыню, перспектывы?

— Безумоўна, нягледзячы на дасягнутыя вынікі, перад нам стаяць шэраг задач па далейшым развіцці і ўдасканаленні вытворчасці. Акрэслію толькі некаторыя, ключавыя. У раслінаводстве да 2025 года неабходна забяспечыць вытворчасць не менш за 10 мільянаў тон зерня, 1 мільён тон алейнага насення рапсу, 5 мільянаў тон цукровых буркаў, 55 тысяч тон льновалакна. Выкананне гэтых паказчыкаў дазволіць забяспечыць патрэбы ўнутранага рынку і надбавіць на аснове гэтай сыравіны экспартную прадукцыю з высокім дабаўленым коштам. У жывёлаваду, акрамя вышэйзгаданага, нарошчывання статака, важнай задачай з'яўляецца фарміраванне якаснай і збалансаванай кармавой базы.

— На заканчэнне размовы, што б вы пажадалі работнікам аграрна-мясцовага комплексу напярэдадні прафесійнага свята?

— Як вядома, лёгкая хлеба не бывае. Зямля патрабуе ўвагі і павялікі круглы год, без свят і выхадных, і няма ў свеце больш ганаровай і адказнай працы, чым праца хлебараба. І за ўсімі дасягненнямі галіны — людзі, прафесіяналы, здольныя вырашаць самыя складаныя задачы.

І дзякуючы ім работнікам аграрна-мясцовага комплексу за іх працавіцтва, аднаццаць абранай прафесіі, ініцыятывы, адважнае стаўленне да сваіх абавязкаў і шчыра жаданне моцнага здароўя, значна суму выдзелена на вулічна-дарожную сетку, шэраг пастаўкаў, каб кампенсавалі гэты мінус малака пры закупках.

Усе гэтыя фактары трэба зніць, каб мы былі канкурэнтаздольныя на знешніх рынках. І важна зазначыць, нам трэба шукаць рэзервы з самага пачатку вытворчага ланцужка, каб кампенсавалі гэты мінус малака пры закупках.

— Масты ў наступным годзе будучы прымяшч абласны кірмаш «Дажынка». Я памятаю, што горад 26 гадоў таму ў ліку першых прымаў рэспубліканскія «Дажынку» з удзелам Прэзідэнта. І вось зноў на парозе значнай падзеі, праўда, усё абласнога маштабу. Як рыхтуецца да гэтага?

— Перш-наперш стаяць задачы аднавіць і добраўпарадкаваць Масты. А горад у нас не малы ў параўнанні з пярэднімі сталіцамі абласных «Дажынкаў» — Зэльва і Бераставіца. Трэба будзе ўключыць даволі значныя сродкі. Аб'екты, дзе будзе весіцца рапс, яго вызначаны. Усе кіраваны структурным падраздзяленнем, арганізацыя, прадпрыемстваў, устаноў з пачатку года заімалілі гэтыя работы, вяртаю азеленяленне тэрыторыі. Мы правядзем цэлавую рэабілітацыю рай-бальніцы, замянім дах і аднавім фасад Дома культуры. Значная сума выдзелена на вулічна-дарожную сетку, шэраг вярці будзе зроблены па існуючым рамунку і італьянскую рамунту. Мы плануем завяршыць да канца года работы на нашым стадыёне, дзе будзе эпіцэнтр «Дажынка». Такім чынам, работа па падрыхтоўцы вядзецца, ідзе добраўпарадкаванне. Перад «Дажынкам» усё 17 раёнаў абласці прадставіць нейкія архітэктурныя формы, якія будучы адраўнаваць нашу мясцовасць. Магчыма, штошчэ звязана з мастамі.

— Горад Масты ставіцца сваім падвясным мастом праз Німан. Работы па стварэнні маста, мабыць, таксама будзе аднаўлена?

— У наступным годзе запланавана рэканструкцыя адзінаго ў Беларусі пешага падвяснога маста, якому летась было 50 гадоў. Работы па аб'екце пачнуцца ўжо з сакавіка будучага года. Праект складзены, у прыватнасці, будучыя замены канаты, на якіх трымаецца маст сам, умоцненні металічнай канструкцыі. На рэканструкцыю выдзелены значныя сродкі. Рыхтуем і фішку — падвясную мосты. Гэта прычына ішчы больш турботаў. Калі будзе падсветка, сумесна з турэгентам плануем зрабіць нацыянальныя на байдарках. Спладзямся, што «Дажынку» ўнесуць ішчы большы рух у турэстычны кірунку.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

АГРАРНЫ РЫВОК МАСТОЎШЧЫНЫ

Раён умацоўвае тэхнічны стан і шукае рэзервы для росту вытворчасці

Сябета на абласных «Дажынках» Мастоўскі раён адзначаны Ганаровай Граматай Міністэрства сельскай гаспадаркі за высокую гатоўнасць тэхнічнага парка да палёвых работ. Гэта, у сваю чаргу, стала складнікам для павелічэння ўраджайнасці зерневых культур. Наперадзе — новыя задумкі. Напрыклад, пашырэнне эксперыментаў па адпрацоўцы паўбеспілотнікаў.

Тэхнічны інвацыі, дарэчы, стануць супярэчнасцю і для ўдзяльнікаў абласных «Дажынкаў», якія вышэй абвясцілі ў Маскву ў будучым годзе. Аб выніках гэтага года і клопатах аб заўважэнні дні расказаў старшыня Мастоўскага райвыканкома Андрэй САНЬКО.

— Андрэй Антонавіч, адным з паказчыкаў пастыковага раёна з'яўляецца ўраджайнасць зерневых культур. Як вы спрацавалі сёлета?

— Па выніках уборкі зерневых і зернебавяжыных культур раён заняў трэцяе месца ў вобласці па ўраджайнасці. Атрымалі 61,2 цэнтра за гектар. Мы — адзін з трох раёнаў Гродзенскай вобласці, які даў прыбытак па валавым збору. Зроблены значны рывок, пры тым што год няпросты, спецыфічны. Суха, яка назралася ў чэрвені-ліпені, знізла ўраджайнасць па яравых культурах.

— Ціпер многія робяць стаўку на азімку...

— Мы таксама зрабілі карэпраект на будучы год: робім стаўку на азімку культуры — пшаніцу, тріцкале. Таксама пашырэм пасевы азімага гэтыя — кожны год дабавілі на 200 гектараў. Гэтай культуры трэба займацца, які раў кіраўнік дзіржавы. Бо, як бачым на надвор'і, наліў зерня яравых культур супадае са спякотай. А вось азімы ячмень да гэтага часу ўжо паспявае, акрая пачынаюцца азімка. І тым гаспадаркам, якія маюць праблему з якасці сенажацівай уборкай, азімы ячмень дазваляе працаваць больш спакоем, што вельмі важна.

— Вы скажаце, што зрабілі рывок з шостага месца на трэціе. Чым гэта абумоўлена? Якія рэзервы былі задзейнічаны?

— Адно з момантаў, які было адзначана, стаўка на азімку кліны. Практычна ўсе гаспадаркі пасевалі па 150 гектараў азімага ячменя. Павялічваем пасевы азімых, пшаніцы і тріцкале. Другі момант — якаснае насенне. Без гэтага доўга ўраджаі не атрымаць. Мы цэна працуем са Шчучынскай знальнай інстытуту раслінаводства, таксама бром замержы зніць, бо патэнцыял нашага насеннага матэрыялу яшчэ не такі высокі, як таго патрабуе час.

Наступны складнік — мінеральны ўгнаенні. Мы з гэтым доўга прапрацавалі. Украінай дробная падкорка азотны ўгнаеннямі. Адрэзу не даём выдаткі на прыбыток аб'ём, а разбіваем на некалькі частак. Практыка паказала, што гэта спрацавала на прыбытак ураджайнасці. Важным складнікам з'яўляюцца ахоўныя мерапрыемствы, работа з фунгіцыдамі. Пакуль такі кірунак патрабуе большых намаганняў.

Увогуле, раён яшчэ не поўнааскрыты па сваім патэнцыялу. Ёсць над чым прадаваць. Але важна, што ёсць кадры, ёсць працоўная сіла.

— Я ведаю, што нядаўна ў вас адбылася рэарганізацыя. Прадпрыемства, якое цягнула ўніз раён, ліквідавана. Як вырашылі распарадзіцца іх маёмасцю і зямлёй?

— Пасля ліквідацыі мы атрымалі амаль шэсць тысяч гектараў раллі. Значная частка перададзена фермерам, у тым ліку такім буйным гаспадаркам, як «Гарызонт» і «Марс». Планаўчыцца, што на новых землях будзе вырошчывацца зерневая культура.

Трэба сказаць, што фермерскі рух у нас доволі актыўны. Тут размешчаны 27 фермерскіх гаспадарак, які маюць 7,5 тысячы гектараў плошчы. Яшчэ тры суб'екты на стадыі арганізацыі. І гэты кірунак мы развіваем.

— Я так разумею, што зямлі ў буйной сельскагаспадаркі не самаля лепшых?

— Там розныя зямлі, у тым ліку і не самаля пладародныя. І сельскагаспадаркі часта адпрацоўваюцца па асткатываму прышчыну. А вось у фермераў плошчы не такія вялікія, яны могуць больш шырока займацца такой зямлёй, палепшыць яе. Хто з фермераў заўважэ аб гатоўнасці адпрацоўваць, тым мы прапануем такія зямлі. Кантроль таксама вядзецца, бо аддаць зямлю — гэта адно, але там павінен быць вынік.

Дарэчы, не толькі фермеры атрымалі зямлю былой сельскагаспадаркі. Больш за 2,3 тысячы гектараў перайшлі да КСУП «Імя Адама Міцкевіча», ішчы 1 тысяча — да КСУП «Азірка».

— Як вы аднаўляеце ўклад фермераў у эканоміку раёна?

ПАВАЖАНЫЯ РАБОТНІКІ І ВЕТЭРАНЫ АПК МАСТОЎСКАГА РАЁНА!

Сельская гаспадарка займае важнае месца ў эканоміцы нашага раёна. Сябета мы атрымалі дастойны ўраджай, упушчана іздём па шляху павялічэння аб'ёму ў жывёлагадоўлі. Паўсюдна ўдасканалюцца тэхнічны парк, а на галоўным рухавіком лобовага прагрэсу з'яўляецца чалавек працы, прафесіяналы сваёй справы. А калі намаганні прыкладваюцца для таго, каб накарміць краіну, гэта справа асабліва ўдзячная. Менавіта сельская гаспадарка была і застаецца галоўным гарантам харчовай бяспекі краіны. Са святам, паважанай зямлі, няхай ваша любоў да роднай зямлі стане прыкладам для будучых пакаленняў. Здароўя і дабрабыту вам і вашым сем'ям, стабільнай работы і дастатку вашым сядзібам! Няхай і надалей ваша праца будзе самай мірай і ганаровай!

— Трэба сказаць, уклад у эканоміку значны. Сябета фермеры атрымалі больш сямі тысяч тон зерня і дзве тысячы тон рапсу. А ў наступным годзе можа быць і лепш у сувязі з дадатковымі землямі.

Хачу сказаць, што ў фермераў ёсць чаму паучыцца, у тым ліку ў плане інвацыі. Сябета ў раёне, напрыклад, мы правядзем эксперыментаў па ахоўнай адпрацоўцы рапса беспілотнымі апаратамі. Гэты працэс праходзіць з удзелам агранома, які рэалізуе неабходную канцэнтрацыю. Апараты прадстаўляюць прыватныя фірмы. Аказалася, гэта зручна і выгадна. Бо рапс патрабуе некалькі ахоўных мерапрыемстваў. На больш позніх стадыях трактар з апрыскальнічым мохам часам шчыраць расліна, а гэта страты. Сябета амаль усё буйная фермерская гаспадарка правялі ахоўныя мерапрыемствы па рапсе менавіта з дапамогай беспілотніка. У бучым сезоне плануем падкачыць да таго ж працэсу і нашы сельскагаспадарствы.

— На першы погляд, паслуга гэта не такая і ганяная...

— Вынік гаворыць сам за сябе. Напрыклад, у фермерскай гаспадарцы «Марс», дзе палі апрацавалі беспілотнікамі, атрымалі самы высокі ўраджай рапсу па раёне — 65 цэнтраў з гектара, пры тым што робіцца 5-6 апрацовак. Беспілотныя зладзея спецыяльна праграма, ён можа падчыць да 80 кіламетраў вадкасці. У асноўным працэсе ідзе вечарам альбо ночам. Нават з улікам апатаў паслугі гэта эканамічна выгадна. Іншы фермеры не сталі б займацца.

Зразумела, што плошчы пад рапс у іх невялікія — 100—200 гектараў. У гаспадарках можа быць і 800, і 1000. Паспрабаваць у будучым годзе па 200—300 гектараў сельскагаспадарствы адпрацаваць менавіта такім чынам. Ішо, што гэты тэхналогія можа дадаць ад 5 да 10 цэнтраў з гектара. Таму будзем украіна гэты метад адпрацоўкі больш шырока. Прыклад фермерскіх гаспадарак паказвае, што эксперыментаў удары.

— Вядома, што нават пры адсутнасці адной гаспадаркі, раён не пагоршыць свае пазіцыі, а наадварот. Зямлі і вытворчыя фонды раёнальнага размеркаваны сярод фермерскіх гаспадарак і сельскагаспадарствы. Між тым вы зазначылі, што ў раёне задзейнічаны не ўсе патэнцыялы. Што мясца на ўвазе?

— Цяпер вельмі значнае навадзена сельскай гаспадаркі. Кіраўнік дзіржавы пастаянна звяртаецца да тэмы прыбытковасці галіны.

Справады, час складаны, вярта пастаянна дбаць аб харчовай бяспецы нашай краіны. Падыходы ўсе прапанаваны. Магчыма, не на ўсё ішчы ў нас звернута ўвага. Таксама эканоміку жывёлагадоўлі крыху пахіснула зніжэнне на 27 % закупачнай цэны на малако.

А ў структуры раёна вытворчасць малака займае 31 %. І 57 % — у жывёлаводстве. Гэта ішчы асвоены прадукт. Зніжэнне не проста ў трыццаць закупачнай цэны цуге за сабой вялікія страты для гаспадарак.

Тут на маю думку, трэба мяняць падыходы ў вытворчых працэсах. Больш грунтоўна падыходзіць да тэхналогіі вытворчасці. Ёсць моманты, на якія раней не звярталі ўвагі, а сёння трэба вельмі шырока іх уплываць.

— Што канкрэтна мясца на ўвазе?

— Калі раён быў задача накарміць жывёл, сёння важна ўплываць якасці кармавой базы. А тут трэба звяртаць увагу і на апытальныя фазы ўборкі — самолю закладкі не проста ў траншэі, а ў паўнаватрасныя кармы. Над гэтым нам у Мастоўскім раёне яшчэ вярта прадаваць. Тут таксама ёсць прабл.

Мы атрымалі ядрэнны ўраджай зерневых культур, а вось стварэнне трывалай кармавой базы павіна быць на больш высокім узроўні. Напрыклад, сябета не вельмі высокі ўраджай кукурузы, а гэта значная кармавая культура. Каб эканоміць, важна ўплываць усё ланцужок кармавытворчасці. Асабліва звяртаць увагу на якасць кармавой.

Аб поспехах аграрнай аднаго з вядучых сельскагаспадарчых раёнаў краіны ў нашым спецыяльным.

Зямлі надзейная апора

Мастоўскі раён

Гонар раёна

Узнагароды атрымалі найлепшыя

На абласных «Дажынках», якія сёлета адбыліся ў Зэльве, Мастоўскі раён атрымаў Дыплом пераможцы рэспубліканскага агляду конкурсу па добраўпарадкаванні машынных двароў. Як паведаміў **першы намеснік старшыні Мастоўскага райвыканкама Раман РУБЛІК**, Ганарова ўзнагарода ўручана міністрам сельскай гаспадаркі і харчавання Сяргеем Барташам за трыццаць месцаў у намінацыі «Найлепшы раён па добраўпарадкаванні машынных двароў, гадоўніцый рамонтна-абслуговаўчых баз да працы ў зімовых умовах і машына-трактарных паркаў да палівавых работ».

Таксама ўзнагароды ўручаны працаўнікам раёна. Так, дырэктар ААТ «Чарльена» Віктар Куліневіч атрымаў Падашку ад кіраўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта. Грамады Савета біспекі Беларусі — трактарыст-машыніст гэтай гаспадаркі Валеры Лужыка. Відучаму аргануму па абароне раслін Уладзіміру Сідару з сельгаспрадпрыемства «Гудзевічы» ўручана Ганаровая грамата Міністэрства сельскай гаспадаркі.

За выскі дасягненні на ўборцы зерневых культур 2023 года адзначаны трактарыст-машыніст Андрэй Мешка з сельгаспрадпрыемства «Гудзевічы» і старшы камбайнер Павел Цяслоўскі з сельгаспрадпрыемства «Імя Адама Міцкевіча». А вадзіцель КСУП «Імя Адама Міцкевіча» Яўген Уліцкаса стаў пераможцам абласнога маладзёжнага праекта «Маладзёж за ўраджай».

Падчас урачыстай цырымоніі старшыня Зэльвенскага райвыканкама перадаў вымпел абласных «Дажынкаў» Мастоўскаму раёну, які ў наступным годзе прыме абласны сельгаспрадпрыемствы кірмаш.

Маргарыта УШКЕВІЧ, Фота Ізаветы ГОЛАД.

Калі і праца, і жыццё ў радасць

Павел Цяслоўскі з Мастоўшчыны працягвае справу продкаў-земляробаў

Адразу пасля школы ён сеў за баранку трактара, і вось ужо 37 гадоў не зрадкавае сваёй прафесіі. Прычым праце не проста добра, а выдатна, імкнецца дасягнуць высокіх паказчыкаў. Ёсць тэма яго ўдачы, сведчаць шматлікія ўзнагароды. Вось і сёлета на абласных «Дажынках» Павел Цяслоўскі, старшы камбайнер КСУП «Імя Адама Міцкевіча», у ліку пераможцаў абласнога спаборніцтва на ўборцы ўраджаю — 2023.

Павел Цяслоўскі

Часцей за ўсё Цяслоўскага можна убачыць у полі. Высокі — на пасяной, летам — на жніве, восенню — на падняці ворыва. Акрамя ўраджа, яшчэ падкоркі, уборка цукровых буркоў, бульбы... Работы хапае. І хоць гаспадарка здаецца проста неабсяжнай, Павел ведае ўсе палі, бо аб'ездзіў іх, што называецца, з краю ў край. Складана нават сказаць, колькі кіламетраў накруціў на сваёй тэхніцы, за якой уважліва сачыць і таму яна заўсёды ў добрым стане, як і ўсе прызначаныя і самаходныя арграты.

Калі пачынаецца жніво, земляроб перасядае на камбайн. І падчас уборачнай кампаніі ён у Мастоўскім раёне ў ліку лідараў. Неаднаразова быў узнагароджаны на раённых «Дажынках» і падчас святкавання Дня работнікаў сельскай гаспадаркі. Мае Ганаровую грамаду Гродзенскага аблвыканкама. А летас стаў лідарам конкурсу «Чалавек года Гродзеншчыны». Каля трасы можна бы-

ло убачыць адразу два банеры з яго партртам. «Сваакі і знамяны прыздаклі глядзецца, як я на іх выглядаю. Здаецца, ім спадабаўся», — успамінае з усмешкай Павел. Сам механізатар ганарыцца, што яму аказана такая ўвага. Робіць акцэнт на той факт, што ўрачыстая цырымонія з уручэннем дыплама і прэміі адбылася якраз у дзень яго нараджэння — 29 красавіка.

— Такі падарунак запамінацца надоўга, — кажа механізатар падчас сустрэчы на мексавы. — Дыплом «Чалавек года Гродзеншчыны» стаў для мяне яшчэ і свайго роду талісманам, які дапамагае дабівацца большых поспехаў.

Сёлетні сезон таксама прайшоў на ўздзеі. Павел Антонавіч стаў пераможцам у раённым спаборніцтве на вясеннім палівавым рабце ў намінацыі «Культывацыя і выраўноўванне глебы». Хуткімі тэмпамі і якасна ён праваў выцкіл работ больш чым на тысячы гектарах.

Падчас жніва Цяслоўскі таксама ў ліку лідараў. Ён першы ў раёне намалаціў тысячу тон зер-

ня і прызнаны пераможцам абласнога спаборніцтва на ўборцы зерневых і зернебабовых культур. Дыплом пераможцы старшыня райвыканкама Андрэй Санько ўручыў механізатару на яго працоўны месцы — на полі каля камбайна. Фініш уборачнай таксама прынёс добры вынік. Павел Цяслоўскі зноў у ліку лідараў. За дасягненне высокіх паказчыкаў на ўборцы ўраджаю 2023 года старшым камбайнеру ўручана Ганаровая грамата. Урачыстасць адбылася падчас абласных «Дажынкаў».

Вядома, маральны стымул важны, кажа механізатар. Прынямае, калі тваё імя ў ліку пераможцаў, гэта стымулюе працаваць яшчэ лепш. Разам з тым немаляважна з'яўляецца і матэрыяльнае заахвочванне. Лічыць, што атрымлівае дастойную зарплату, асабліва падчас уборкі.

У ходзе размовы фарміруецца вобраз сапраўднага працаўніка ад зямлі. І гэта невыпадкова. Аказаўца, усе продкі Паўла Цяслоўскага — месцішчы, усе звязаны з гэтай зямлёй: і дзядзькі, і продкавы. На гэтай зямлі працаваў і яго бацька. «Адолю, з Вялікай Рагоціцы. Ідзе мой род», — кажа Павел Антонавіч. Земляробскую справу, як бы пафарма гэта ні гучала, працягвае і ён сам. Прычым з добрымі вынікамі як для сабе, так і для свайго гаспадаркі.

А ўпершыню Павел сеў на трактар яшчэ ў школе, падчас практыкі ў вучэзна-вытворчым камбінаце. Пасля здачы экзаме-

ну атрымаў правы трактарыста. І літаральна праз месяц ужо працаваў механізатарам у родным класе. Пасля службы ў арміі не стаў шукаць сабе ў іншых месцах, як многія яго паслужыўцы, а вярнуўся працаваць на свае палеткі. Падчас армейскай будняў уяўляў, як сядзе за руль свайго трактара і паедзе па полі, як будзе жаць на камбайне наліты, спелы колас. Так і адбылося.

— Прыёма працаваць на сваёй зямлі, жыць у сваёй вёсцы,

у гаспадарцы «Імя Адама Міцкевіча» Павел працуе ўсё свядома жывіць, а гэта амаль 40 гадоў. Вось і сына свайго, Дзмітрыя, да хлебаробскай працы прыўчае. Сямейны экіпаж Цяслоўскіх таксама быў адзначаны за паспяховаю работу на жніве. Хлебароб вельмі ганарыцца тым, што можа зрабіць свой унёсак у дасягненні сельгаспрадпрыемства. А іх няма. Гаспадарка штогод у ліку пераможцаў спаборніцтваў на раённых «Дажынках», а працаўніку заўсёды ўшаноўваюць

Вядама, маральны стымул важны, кажа механізатар.

дзе знаёмы кожны куток. Канешне, яшчэ і старцаў тэрба, каб боць вынік. Але калі ў чалавека ёсць імкненне да працы, ён можа зрабіць многае. На карысць і сабе, і людзям, — лічыць земляроб.

на абласным сельгаспрадпрыемствы кірмашы. «Галоўнае, каб над галавой было мірнае неба, а кажа ён на развітанне. — Тады і праца, і жыццё ў радасць».

Маргарыта УШКЕВІЧ.

«У сельскай гаспадарцы выпадковыя людзі не затрымліваюцца»

«Азяранскі» робіць стаўку на спляў маладосці і вопыту

КСУП «Азяранскі» абяргае меркаванне, што на зямлі сёння моладзь працаваць не хоча: споды прыходзіць маладыя кадры. І на многіх ключавых пасадах тут — маладыя спецыялісты.

Пры гэтым і кіраўніцтва, і працоўныя калектывы сельгаспрадпрыемства сыходзіць у меркаванні, што поспеху можна дабіцца толькі дзякуючы згуртаванаму калектыву аднадумцаў, дзе ўмудорныя вопытам прафесіяналы перадаюць свае веды і ўменні моладзі.

«Азяранскі» можа пахваліцца доўгай гісторыяй прадпрыемства перакрыло няма складаных гістарычных этапам, панажыячы працоўную спадчыну. Мы цямім на іх старошчыне пакладзенне, самым вопытнымі кадры, спарудзіў прафесіяналы сваёй справы, — адзначае дырэктар КСУП «Азяранскі» Віктар ПАЛОЙКА.

Каму працаваць на вёсцы?

Віктар Палойка на пасадку кіраўніка КСУП «Азяранскі» прызначаны ў верасні 2022 года. У 2016-м, пасля заканчэння Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта, гэта гаспадарка стала яго першым месцам працы. Аспэкуў у ВДВ, вярнуўся ў родны Мастоўскі раён, і маладоў прафесіяналу планаванні асады дырэктару ў паслявоўм САТ «Гудзевічы». А год таму наступіла прапанова стаць на чале найбуйнейшай гаспадаркі Мастоўшчыны.

— Дунаў я даўра, гэта ж вельмі адказнасьць, амаль 400 чалавек у падпарадкаванні. Але ўсё ж вырашыў: трэба насправаваць.

Улюблага маладога кіраўніка ўнікаюць думкі: як адразае на яго прызначэнне калектыву, дзе ў многіх працаўнікоў дзе — аднагоды новага дырэктара? Але, раскажа Віктар Генрыкавіч, да яго паставіліся добра.

— А зараз людзі бачыць, што ў прадпрыемства індэрныя паказчыкі. Сёння ў працоўны калектыв КСУП «Азяранскі» кіраўнік, як ён сам адзначае, падцягвае маладыя кадры.

У сельскай гаспадарцы лішніх людзей няма: не затрымліваюцца яны тут, —

Дырэктар Віктар ПАЛОЙКА.

кажа дырэктар. — Калі чалавек прывязаны да зямлі, ён застаецца на ёй працаваць. А калі ведае ў глыбіню душы, што хоча з'явіцца ў горад, яго не ўтрымаеш ніякім заробкам. Ды і не варта яго ўтрымліваць. Я бачу, што сёння сярод моладзі ёсць тыя, хто сапраўды хоча працаваць у вёсцы, бачыць тут сваё будучыню. Напрыклад, галоўны ветурач нашай гаспадаркі, і наш аграхім, і нашы механізатары — энтузіясты сваёй справы, у якіх ёсць запал, жаданне правіць сабе ў гэтай рабоце.

Зразумела, сваім супрацоўнікам «Азяранскі» забяспечвае і годную зарплату, і сацыяльныя гарантыі. Для маладых спецыялістаў у сельгаспрадпрыемства ёсць два інтэрнаты, сёлета адрамантаваныя дзве кватэры — наводзе дамоўленасці са Сідзельскім ліцэем, чаючыцца прыход у калектыв маладых механізатару. У аграгараду Курывавы ёсць і дзіцячы садок, і агульнадукацыйная школа, і бальніца.

— Неаходна, каб чалавек адчуваў падтрымку прадпрыемства, — перакананы Віктар Палойка. — Але важна, каб гэта былі людзі, якім паддаецца і праца ў сельскай гаспадарцы, і жыццё ў сельскай мясцовасці.

гаспадарку ў Мастоўскім раёне. 15 тысяч гектараў сельгасугоддзяў, каля 7 тысяч гектараў рапці, амаль 9 тысяч — пагаўсёў буйнай рагатай жывёлы (з якой больш за 2500 — доўны статак і каля 1700 — мясное пагаўсёў). На тэрыторыі гаспадаркі 42 населеныя пункты, а ад адной не мяккі да другой — 40 кіламетраў па прамой. На паліх і МТК кіраўнік бывае часцей, чым у кабінце. І з імямі гутарыць па дарозе — дагледжаныя палі за акном службовай «Нівы» ілюструюць яго словы.

— У гэтым годзе ўраджайнасць тароху ў нас найвышэйшая ў раёне, — раскажа Віктар Генрыкавіч. — Паўлячыні палочы пад павесы грэчні, і вынік таксама паарадаваў. Па бульбе ўраджай вы-

Галоўны ветурач Валерыя КАЗІМІРЧЫК на МТК «Курывавычы».

шышы, чым летась — 300 цэнтнераў з гектара. Але ў нашых флагаўна, «Гудзевічы» — 400 цэнтнераў, так што ёсць да чаго мкінуцца.

Добры вынік паказалі і цукровыя буркі, дадае суразмоўца пад чужымі буркамі ў гаспадарцы 380 гектараў.

— З асаўкі краўная нас крыху падавалі, але я не скажу быць, што валавы збор быў на імят меншым, чым у мінулы год. Яшчэ са стаяючых вынікаў — купілі новую тэхніку: МАЗ, збольшавы камбайн, дысктар, два новыя трактары і два кормараздатчыкі на фермы.

Вытокі малочных рэк

— Сёння надой ад каровы складае 13,5 літра, да мінулага года мы дадалі 1,5-2 літры малака, — адзначае першы намеснік дырэктара КСУП «Азяранскі» Аляксандр АУТКА. — Сярэдні надой па гаспадарцы на карову са студзеня да кастрычніка гэтага года складае 5294 літры, па валавай вытворчасці за гэты перыяд здадана 13224 тоны малака.

Кармавая база ў сельгаспрадпрыемства свая, склад кармоў спецыялісты КСУП «Азяранскі» распрацоўваюць самі, самі ж вырабляюць і камбікор — ёсць уласны перасоўны цах. Прадпрыемства працуе па прыняцце замкнёнага цыкла.

— Па тлустасці малака ў нас нідэрныя паказчыкі — 4,2%. Сёння робіцца ўпор на біялок, і ў кармавы рацыён уведзена шмат бялковых кампанентаў: снаж з люцэрны і канюшыны, шрот, правасумесі, сілас, — кажа кіраўнік.

Каб паразаміць з галоўным ветурачом КСУП «Азяранскі» Валерыя КАЗІМІРЧЫК, вядзем на МТК «Курывавычы».

— Рост вытворчасці малака залежыць у першую чаргу ад складу кармоў і здароваў жывёл, — тлумачыць яна. — Абодвум гэтым фактарам удзяляем вялікую ўвагу. Валерыя Ігаруна 22 гады, адказную пасадку галоўнага ветурача найбуйнейшай гаспадаркі раёна яна займае са жніўня гэтага года.

— Адказнасць сапраўды вялікая. Галоўныя складанасці ў маёй працы — недахоп часу. Вядома, стомленасць назнашываецца, затое радуіць вынікі.

У трактарыст-машыністы Сяргей ТАУКУН і Ігар ТРАЯН на ўспаміны аргатанкі.

Вопыт як каштоўны рэсурс

У «Азяранскі» практыкуюцца інстытуты настаяцтва — прафесіяналы са шматгадовым стажам дзяляцца ведамі і працоўным вопытам з моладдзю. Трактарыст-машыніст Ігар ТРАЯН прыйшоў працаваць у гаспадарку ў 1984 годзе, яго калега Сяргей ТАУКУН — у 2000-м. Такія экіпажы — на вагу золата, кажа кіраўнік.

А ў цэлым, у гаспадарцы 10 механізатару, і ўсе яны, як зазначае Віктар Палойка, узялі адной высокай ўзроўню.

— Майстры сваёй справы, яны да любіць працу падыходзяць адкана і спраўляюцца з любой задачай. Але хвалялася б сабе іх адначасна ўклад у агульную справу механізатару Сяргея ДЗЯДОВІЧА, Вячаслава ІВАНЧЫКА і Уладзіміра ЛАВЫ, іх дабраўмленую працу і прафесіяналізм.

Падмураж поспеху ў сельскай гаспадарцы — штодзённая карпатлівая работа, наступныя рух наперад, падкрэслівае дырэктар КСУП «Азяранскі» Сельгасвытворчасць няглыя спыніць, гэта «жывы» працэс: і кожны, хто працуе ў гэтай сфера, робіць свой унёсак у яго развіццё, а значыць, у нашую агульную будучыню. Бо кажаць аб незалежнасці любой краіны ў сучасным свеце можна толькі ў кантэксце не харчовай біспекі.

Аляксандра АНІЦЭВІЧ, Алена ДАУЖАНОК, Фота Ізаветы ГОЛАД.

«У ГАСПАДАРЧЫМЫ РОБІМ СТАЎКУ НА АТРЫМАННЕ ПРЫБЫТКУ»

Як у закрытым акцыянерным таварыстве «Гудзевічы» імкнуцца да высокіх вытворчых паказчыкаў

ГАСПАДАРКУ па праве можна назваць адным з вядучых сельгаспрадпрыемстваў Мастоўскага раёна. Тут стабільна атрымліваюць і высокія надой, і высокую ўраджайнасць зерневых культур. Вядома, такая сітуацыя складалася не за адзін год. Але яе вынікі ўраджаюцца. За перыяд свайго існавання вытворчыя паказчыкі сельгаспрадпрыемства павялічыліся ў 30-40 разоў.

І рэзервы для новых магчымасцяў таксама ёсць. Аб тым, як працуе ў сучасных умовах ЗАТ «Гудзевічы», — у інтэрв'ю з дырэктарам гаспадаркі Паўлам СТАНЕЎСКИМ.

— **Паўл Іосіфіравіч, светліты сезон вас задалоў?**

— У гэтым годзе мы атрымалі рэкордны ўраджай. Зерня нарыхтавалі з улікам рапусу звыш 20 тысяч тон, ураджайнасць складала 71,4 цэнтнера з гектара, па рапусе — 59 цгга, прырост дабыўна па абодвух паказчыках.

— **Сёння значная ўвага ўдзяляецца рапусу. Чым гэта культура прывабляе?**

— Яна прывабляе. Мае высокую рэнтабельнасць у параўнанні з іншымі зерневымі культурамі. Сёлета мы атрымалі звыш 4 тысяч тон рапусу, частку перапрацаваем у себю, выкананне дзяржаўнага, астатняе рэалізуем. Рапус сёння запытраваны — не так, як раней, калі яго наваў за культуру нічо не глыць, цяпер на яго даволі высокі попыт.

— **У сувязі з чым унікальна цікавацца да гэтай маслічнай культуры?**

— Тут усё сыходзіць і з корму, і паліва. У першую чаргу блявова сыравіна для жывёлагадоўлі. Масла пасля адчыіцы выкарыстоўваюцца для бяздыяна. Жывы ідзе на корм буйной рагатнай жывёле.

— **Якія яшчэ прывабляюць культуры ў вашай гаспадарцы?**

— З зерневых вельмі выгадна для вырошчвання пшаніца. Ідзе на «ура». Таксама нядрэнна себю зарэкамэндаваў азімы ячмень і ўраджайнасць добрая, і са збытам няма праблем. Таму сёлета павялічылі яго плошчу на 50 гектараў. Раней баяліся зямлі, бо звычайна з вясны шмат пасеваў глыну, ды і сарты былі горшыя. Цяпер перамога без страты, а ўраджай — пад 80 цгга. Лішня значна пліч у тым, што яго ўборка пачынаецца раней за масавае жыво. Таму ёсць магчымасць вывозіць на поле тэхніку наступна, рыхтаваць палі пад люцэрну альбо пад рапус, уносіць угнаенні, рабыць ворыва.

— **Ці ёсць сэнс перапланавана пасяўныя плошчы?**

— Карта паляў ужо складлася. Па рапусе вялікая насычанасць, і з кожным годам складаней вырабаць больш ураджайнай палеты. Таму мы кожны год уводзім у се-

Паўл Іосіфіравіч, дырэктар гаспадаркі

вазварот не вельмі добрыя глебы, каб дабуць да асноўных пасеваў рапусу.

— **А даўбуць вырошчываеце?**

— Бульба становіцца нявыгаднай культуры. Мы таксама яе вырошчваем, але усё складаней са збытам. Даволі вялікія плошчы — амаль 260 гектараў — адвядзены пад бульбу ў мясцовых фермераў. Па іх словах, такога попыту, як раней, ужо няма. Магчыма, справа за перапрацоўкай. Тэхналогія вырошчвання адладжана, са свайго боку вытворцы могуць прапанаваць добры прадукт.

— **Для гаспадаркі галоўны прыбытак — зерневыя і малако. Не падводзіць доўны статак?**

— У сярэднім мы атрымліваем 22 літры малака на карову за суткі. Гэта даволі высокі паказчык. І заробатна плаці за статак дастойна. У сярэднім — 2,5 тысячы рублёў, а калі з падменнай, то і па 3 тысячы выходзіць. Але і тут ёсць ванканы. Бо ў жывёлагадоўлі заробіць знойдзецца работа — людзі ідуць у вядуцькі хваляюцца. Патрэбна падмена. Цяпер хочам дэжурна лектаваць калектыву «Малочны двор». У хуткім часе будзем павялічваць там доўны статак, а да гэтага трэба вырашаць кадравае пытанне, каб пазбегнуць вялікай нагары на тых, хто працуе зараз.

— **Вы як практык у чым бачыце перспектывы развіцця сельгаспрадпачай вытворчасці? Якія складнікі яшчэ ёсць? І ці капае на гэта сродкі?**

— Каб ісці далей, трэба пастаянна нешта дабуваць, будаваць. Літаральна ва ўсіх галінах: раслінаводства, жывёлагадоўлі, гандлёвай дзейнасці, жыллёвым будаўніцтве. Мы таксама ідзем такім шляхам. Напрыклад, летась здалі дом на чатыры сям'і, у наступным годзе будзем будаваць яшчэ адзін. Завяршам узводзіць ферму на 300 гадоў. Будем за ўласныя сродкі, што больш выгадна з пункту гледжання эканоміі. Да канца года аб'ект уступіць у дзейнасць. А ў 2025 годзе плануем зрабіць рэканструкцыю на другім комплексе, каб поўнасьцю перайсці на закрытыя цыклы. Прэзідэнт дадзена ўстаноўка пераіцы за плыць гадоў на комплекснае ўтрыманне жывёлы.

— **У гаспадарцы стаўка на прыбытак? Як размяркоўваеце сродкі?**

— Так, робім стаўку на прыбытковасць. Сродкі пускаям на аднаўленне вытворчых магчымасцяў. Напрыклад, будынак фермы з усім абсталяваннем абдзецца гаспадарцы ў 1 млн 600 тысяч рублёў. Купілім жыллё для сваіх работнікаў, у тым ліку ў мясцовых жыхароў. Робім так рамонт. Кожны год абнаўляем тэхнічны парк. Ідзе закупка новых камбайнаў беларускай вытворчасці. Дарчы, нашы вытворцы пастаянна ўдаканальваюць і камбайны, і аргрэты. Гэта дазваляе аптымізаваць працоўны сілу. Людзей больш не становіцца, таму трэба асноўную нагару рабіць на тэхнічным аснашчэнні.

— **І людзям ёсць магчымасць павялічыць зарплату...**

— У нас сярэдняя зарплата за 9 месяцаў вышэйшая 1800 рублёў, а за верасень у сярэднім — 2300 рублёў. Сёння ў сельскай гаспадарцы можна нядрэнна заробіць тым, хто хоча працаваць. Так і павіна быць.

— **У вас вельмі прыгожы ландшафт каля сядзібы праўлення гаспадаркі. Такое ўражанне, што тут працаваць дэзайнер. Гэты ўчастак наоце Гудзевічам сучасны выгляд...**

— Летась мы добраўпарадкавалі ўчастак з даламогай дэзайнера. Падчынілі ад лішніх раслін, упрыгожылі каміямі. На газоне з'явіліся новыя расліны, цяпер усё заўважана, што стала прыгожа. У планах — заняцца дэкаратывнай рэзкай туй, зрабіць некія фігуры ў хвойна-зялёным варыянце. Увёг гэта будзем рабіць з удзе-лам прафесійных ландшафтных дэзайнераў.

— **Поспеваў вы ў вашых планах на карысць гаспадаркі і аграгарадка?**

«МАЛОЧНЫ ДВОР» ДАЕ «ВЯЛІКАЕ» МАЛАКО

Новы комплекс у гаспадарцы «Гудзевічы» адкрыты амаль 10 гадоў таму. Ён пабудаваны на месцы старой фермы, што пачылі выгадным з-за існуючых інжынерных камунікацый. Затое ўсе старыя пабудовы вырашылі знесці. Застаўся толькі цыплятнік, які адрамантавалі, і спасяна вежа.

за кошт прадукцыйнасці статака, селекцыйнай работы, паліпашэння якасці кармлення. — Мы не стам на месцы, рабыён з кожным годам удаканальваюцца, ўводзіцца новыя дабыўкі. Асноўным кормам па-ранейшаму застаюцца традыцыйны снаж, сілас, пलोшчана кукуруза.

лако атэставана па нормах ЕС. На сёння тут працуюць шэсць апэратараў машынага даення, якія добра спраўляюцца са сваёй нагарукай, хоць яна крыху перавышае нормы. Затое ёсць магчымасць заробіць, бо ў адпаведнасці з нагарукай узрастае і памер заробатнай палеты.

Начальнік МТК «Малочны двор» Іван КАРПЕНЧЫК.

Апэратары машынадаення Алена ВАУЧОК (на праўднім плане) і Таццяна СВЯЙКО займаюцца падытоўкай да даення ў МТК «Малочны двор».

Новы комплекс разлічаны амаль на 900 гадоў малачонага статака. Спрыяльная ўмова сталі прыносіць добры прыбытак. Сёлета тут міркуюць атрымаць 9 тысяч кілаграмаў малака на карову, што значна больш, чым летась. Па словах заглядчыка комплексу Івана Карнейчыка, высокія надой сталі магчымыя

Камбікорм выпускаем у сваёй гаспадарцы, і туды ўводзіцца адпаведны дабыўкі, — расказвае Іван Карнейчык. — Таксама важную ролю адгрывае ветэрынарная служба, якая счасова аказвае падтрымку дыягнозу.

Усе малако з фермы ідзе класам «экстра». Такі паказчык трымецца два гады запар. Ма-

У такіх рукавак захоўваюцца плошчана кукуруза.

МІНІ-ГАРАДОК... ДЛЯ ЦЯЛЯТ

На МТК «Полпава» ўсталявана вялікая пляцоўка з індывідуальнымі домікамі. Спраўдні міні-гарадок, як называюць гэту пляцоўку самі работнікі комплексу. Штомесяц на свет з'яўляецца 80 цялят, а ўсяго іх цяпер тут 235. Паколькі ацёлы растуць, плошча пад міні-гарадок таксама павялічваецца.

Вядома, нараджаюцца — гэта яшчэ паўсправа. Галоўнае — захаваць маладога пагалоўе. І гэта адна з праблем сучаснай жывёлагадоўлі. На комплексе «Полпава» гэты паказчык даволі высокі. Напрыклад, у мінулыя месяцы захавальнасць складала 100%. За год — 95%. Як гэта ўдаецца?

— Тут, у першую чаргу, трэба адзначыць работнікаў, якія вельмі адказна ставяцца да сваёй справы. Усе разумеюць, наколькі важная іх работа, асабліва гэта датычыць цялятніц. Яны працуюць ва ўзаема-

Жывёлаводы Марына ПРАКАПОВІЧ (злева) і Валіяціна КАСЦЮК кормяць і вывойваюць цялят на МТК «Полпава».

дзейні з ветучарамі. Калі цялячыстае, даглядаюцца, на сухой сямольцы — яно і хварэць не будзе, — упуэнена галоўны за-

тэхні гаспадаркі Таццяна СТВАНКОВІЧ.

Сваю задачу жывёлавод Марына ПРАКАПОВІЧ бачыць у тым, каб счасова правесці кармленне цялят. Першы дзень іх поць маладымі. Работа гэта адказная, таму і за ацёл, і за правільнае кармленне цялятніцам ідзе даплата. Таксама важна счасова выявіць захворванне цялят і пачаць лячэнне.

Як таго патрабуе тэхналогія, на комплексе адпрацаваны ўвесь панучож утрыманне цялят. Кожную ўзраставага цялятчыка мае свае асаблівасці кармлення і свае асабныя будыні. Дарчы, на тэрыторыі комплексу цяпер ідзе будаўніцтва новага цялятніка, што дазволіць адпаведна закрытаму цыклу ўтрымання дойнага статака.

КАЎБАСКІ ПА-ГУДЗЕВІЦКУ

Кухары Іна ГАСПАРОВІЧ і Алена ГАБРУСОВІЧ дэманструюць комплекснае абеды ў кафе «Палеска».

У аграгарадку ўсе ведаюць фірмовую крэму гаспадаркі. Толькі тут можна набыць знакамітую дамашнюю каўбасу, якая вельмі добра падыдзе для сухі. Атрымліваюцца тая смака пільчым пхана, што вельмі ў бабуні на пень і прыемна пахла. І смак, кажуць работнікі прылука, той самы.

— Гэтыя вырабы карыстаюцца асаблівым попытам не толькі ў нашых мясцовых жыхароў, але і ўсю наваколлі. Нават з Гродна прыязджаюць сюды па каўбасу, — расказвае заглядчыца крэмы Людміла БАРАНОВІЧКА. — Навы пакункі кажуць, што каштавалі падобныя каўбасы і ў іншых гаспадарках, але нашым — роўных няма.

адваддае ўсім запятам сучаснага гандлю. Тут імкнуцца да таго, каб тавар быў не горшы, чым у горадзе. Дарчы, фірмовыя каўбаскі можна пакаштаваць у мясцовым кафе, якое таксама належыць гаспадарцы. Тут наведвальнікам прапануюць неадараткі комплекснага абеды. Та соковыя кухары Алены ГАБРУСОВІЧ, у асартымент вельмі часта — галубцы, дракні, цяпаліны. Для сваіх праўднікоў, якія заняты на палях і комплексах, абеды бесплатныя.

На дзень работнікаў сельскай гаспадаркі і на Новы год будуць рыхтаваць харчовыя пакеты з мандарынамі, а таксама з мясцовымі кулінарнымі вырабамі.

Також у асартыменце — паландыця шпік, фары і іншая прадукцыя, якая паступае з уласнага мясцова цыха. Каўбаскі робяць кожны дзень, таму ў крэму штодзень паступае свежая прадукцыя. Увогуле, асартымент фірмовай крэмы гаспадаркі

Прадавец Аляксандр ЛЕОНЕНКА падчас абслугоўвання пакунікаў у фірмовай крэме ЗАТ «Гудзевічы» «Чараўніца».

ХУТКАСЦЬ УБОРКІ ГАРАНТАВАНА

Такі падыход пачалі ўкараняць у ЗАТ «Гудзевічы» пры падборцы тэхнікі. Цяпер тут стараюцца набыць менавіта энэргасыхнавыя аргрэты, якія павялічваюць плошчы падчас палых работ. Усім гэтым патрабаваннем адпавядае беларуская тэхніка, якая з кожным годам удаканальваецца.

— Сёлета мы ў агралізінг атрымалі камбайн, на другі год мяркуем атрымаць яшчэ адзін сучасны зернеўборачны камбайн з 9-метровай жаткай, якая мае функцыю капрывання рэзідва глебы, — расказвае галоўны інжынер ЗАТ «Гудзевічы» Валеры КАХАНСКИ. — Такая тэхніка для нас вельмі важная, бо тут страты меншыя, а якасць абмалоту і вытворчасць — на ўзроўні нямецкай «лексіёна».

Па словах спецыяліста, такая высокавытворчая тэхніка дазволіць не толькі скараціць тэрміны палых работ, але і змяніць двух-трых механізатараў. У тэхнічным парку ёсць камбайн з 12-метровай сямлякай, якая літаральна адна закрывае ўсю пасяўную кампанію. Сучасная скана на нарыхтоўцы сенажу змяняе тры коліяныя аргрэты.

— Аднаўляем, каб аптымізаваць чалавечы рэсурсы, бо механізатараў не станові-

віцца больш, а аб'ёмы работ не змяняюцца, — тлумачыць Валеры Каханскі. — Таму ў нас прыяртыты ў энэргасыхнавай тэхніцы вытворчай, шырокааснавай. Набываем праз агралізінг у растэрміноўку ў беларускіх вытворцаў. Сёлета плануем

Трактарысты-машыністы Уладзімір КРУПІЦА і Віталій КУЗЬМІЦКІ за рамонтам тэхнікі ў майстарскай.

Галоўны інжынер Валеры КАХАНСКИ (справа) і трактарыст-машыніст Сяргей ВАЛЮШКА абмеркуюць арганізацыю работ.

атрымаць «Амкадор», прычэл, прычэпнае прыстасаванне для перавозкі рулонна і іншыя аргрэты. Тэхнічны парк пастаянна абнаўляецца. У гэтым годзе тут набылі 25-тонны МА3, новы беларускі камбайн з аргрэтам для ўборкі кукурузы, прычэл на 25 тон. Літаральна тыдзень таму атрымалі два трактары беларускай вытворчасці.

УНП 500126053. Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Лізаветы ГОЛД.

НАВАТАРСКІ ПАДЫХОД

Навукаёмістая вытворчасць сельгаспрадукцыі — гарантыя поспеху, перакананы ў «Дубне»

ГРОДЗЕНШЧЫНА ўжо многія дзесяцігоддзі — ініцыятар укаранення самых прарасійных тэхналогій у земляробстве краіны. Філіял «Дубна» ААТ «Агракамбінат «Скідзельскі» не першы год на лідарскіх пазіцыях сярод сельгаспрадпрыемстваў Мастоўшчыны: наватарскія падыходы дазваляюць атрымліваць гарантываныя вынікі.

Дырэктар філіяла «Дубна» ААТ «Агракамбінат «Скідзельскі» Сяргей КАРОЛЬ.

Спецыялізуюцца філіял «Дубна» на вытворчасці малака і мяса, вырошчванні збожжы, культуры рапсу, кукурузы і цукровых буркоў. Гэта адно з найбуйнейшых сельгаспрадпрыемстваў раёна: плошча сельгасгоддзяў — 10 184 га.

Па колькасці буйной рагатай жывёлы мы займаем першае месца ў раёне. Агульнае пагапоўе ў нас — больш за 10 300 гадоў, мы ставім задачы ў набліжаны час павялічыць статак да 11 тысяч», — расказвае дырэктар філіяла «Дубна» ААТ «Агракамбінат «Скідзельскі» Сяргей КАРОЛЬ.

НАВУКУ — У ШТОДЗЁННУЮ ПРАКТЫКУ

Рэальна сённяшняе дня не дазваляе стаяць на месцы, перакананы ў «Дубне». Трэба рухацца наперад, укаранячы тэхналогіі, якія гарантуюць не толькі высокую ўраджайнасць, але і экалагічнасць, і эканамічную мэтазгоднасць вытворчасці сельгаспрадукцыі. І ключавым у сучасным дакладным земляробстве з'яўляецца веданне складу і характарыстык глебы.

падрэсавана дырэктар філіяла «Дубна». — І калі загубіць мікрафлору, зямля становіцца мёртвай. Пра гэта толькі надаўна пачалі гаварыць вучоныя, а таксама практыкі, якія уважліва ставіцца да затратнай часткі сельгасвытворчасці. Справа ў тым, што як толькі чалавек пачынае губіць глебу, даводзіцца шмат працаваць з угнаеннямі, а гэта не танна. Не гаворачы ўжо аб экалагічнасці прадукцыі. Сёння сельгаснавука задасяла пытаннем захавання і ажыўлення глебы. Працэс доўгі: тыя прыёмы земляробства, якія прымяняе чалавек, дадуць вынік праз 3-4 гады, але заздалеку неабходна ўжо сёння.

Суразмоўнік перакананы, што ў сельскай гаспадарцы, як нідзе, важны індывідуальны падыход — у кожным рэгіёне патрэбны свае тэхналогіі. І найперш на выбар тэхналогій уплывае склад глебы. Напрыклад, у Мастоўскім раёне глыбінныя апрацоўкі прымяняць неметалічныя, адзначна ён. І ўжо ёсць намала прыкладу, калі гаспадаркі закладваюць пасевы рапсу, збожжавых без абароту пласта, пры павярхоўнай апрацоўцы глебы.

— У «Дубне», і ў суседніх гаспадарках ёсць палі, дзе ўжываюцца тэхналогіі No-Till — сучасная сістэма земляробства, якая прадугледжвае эрызію і захоўвае ваду. Усе гэтыя моманты нечаклі дзесяцігоддзю таму лічылі рызыкавымі: маўну, рабі, як асе, — расказвае Сяргей Кароль. — Але, перакананы ў рэзультатнасці «індывідуальнага падыходу», сёння ў кожнай вобласці сельгаспрадпрыемствы шукаюць найбольш прыдатныя метады і тэхналогіі. А заканадаўцам гэтай моды стаў наш, Гродзенскі, рэгіён. Мы ўжо папішлі крыху далей — паўднёвыя тэхналогіі заклімаюць і тэхніку, і ўдзельнікаў. Набылі два беларускія трактары, сялку Брэскага аэктра-механічнага заводу. Вынікі ёсць: эканомія паліва, рост вытворчасці сельгаспрадукцыі і яе якасці.

Галоўны мэрка поспеху — сабекошт прадукцыі, адзначае кіраўнік. — Калі яна канкурэнтаздольная, значыць, гаспадарка паступае правільна. Калі сабекошт не канкурэнтны з рынкавым коштам, метады трэба карэкціраваць.

Бухгалтар па жывёлагадоўлі Ірына МАКСЫМЧУК вышучае справаздачы руху.

— Менавіта таму кіраўнік дзяржавы ў апошнім часам звяртае асабліва ўвагу на ўздым збожжы, — канстатуе Сяргей Валыцінчыч. — На ўздыме збожжы ў нашай гаспадарцы сёння задзейнічаны шэсць энерганасычаных трактароў. Гэта важны тэхналагічны працэс, які дазваляе глебу прамерзнуць, набрацца вільгаці і абеззаразіцца за зіму.

Прыём вядомы справядку, але раней яму не надавалася такога значэння, і частка ворных работ адкладвалася на вясну, расказвае суразмоўца. Але вясновае ўзварванне не дазваляе глебе набраць такой колькасці вільгаці, што адбываецца на ўраджайнасці. Не паспявае зямля і пазбавіцца шкоднай, узбуджальнай хваробы раслін. Аднак у першую чаргу такая павярхоўная апрацоўка глебы мае на мэтах падтрыманне і аднаўленне яе мікрафлоры.

— Да глебы неабходны тонкі падыход, бо гэта жывы арганізм, —

ПУНКТЫ РОСТУ

Кіраўнік аддзялення «Харціца» Аляксандр СТРАКОВІЧ дэманструе ўраджай цукровых буркоў.

Прадпрыемства ўзяло ўпэнены курс на мадэрнізацыю: тры малочныя фермы (якія, дарэчы, і сёння паказваюць выдатныя вынікі па надойх і якасці малака) будуць ператвораны ў малочна-мяснанавадарны комплекс. Два МТК з сучасным абсталяваннем тут ужо працуюць, і практычна сто працэнтаў малака, якое яны вырабляюць, здаецца сортам «экстра».

— Герафорды — мясная парода буйной рагатай жывёлы, — тлумачыць дырэктар. — Цікава, да яе ў нас з'явілася восем гадоў таму. Мяса герафорды пароды па дастаткова высокай цене рэалізоўваецца на мясакамбінатах. Працэс селекцыі працяглы, і цяпер мы актыўна працуем у гэтым кірунку. Матаняне пагапоўе штогод павялічваецца на 250—300 гадоў. Акрамя таго, закупаем жывёлу ў іншых абласцях. Але апроч мтанакраўчанай селекцыі вырошчываем на мяса бычкова звычайных малочных парод.

— Кармавая база ў філіяла «Дубна» свая — плошча гаспадаркі гэта дазваляе. Спецыялісты сельгаспрадпрыемства распрацоўваюць і вырабляюць травяныя кармавыя. — Сёння мы сыходзім ад звычайных, актыўна выязім закладанне траў з інтэнсіўным адрастаннем. Гэта ў першую чаргу люцэрна. Яна спрыяе павышэнню бялко-

вага складніка ў малаці, акрамя таго, бялок неабходны для наростання мышачнай масы жывёл. Бальнасьць зямлі ў гаспадарцы не знаходзіць высокую, частка глебы — суцэльна, частка — супескі, і гэта ўносіць тэарэтычныя ўплывы на планаванне севазаварту. Дасягнуць высокай вынікнасці можна за кошт дакладнага падбору культуры, а таксама навуковага падыходу: прымянення сучасных тэхналогій земляробства, якія дазваляюць звесці да мінімуму ўплыў прыродных фактараў ў імоў надвор'я.

— Хочам нарасціць плошчы паўднёвай буркі, — дзеліцца планами кіраўнік. — Глебава-кліматычныя ўмовы нам гэта дазваляюць: тут эканамічна мэтазгодна займацца менавіта дадзенай культурай. Ураджайнасць па цукровых бурках у нас звыш 700 цгга, а рентабельнасць па іх заўсёды вышэйшая за 50 %.

Частка цукровых буркоў вырошчваецца па тэхналогіі «канвіза» — інавацыйнай у галіне кантролю пустазельных раслін у пасевах цукровых буркоў, якая дазваляе аптымізаваць севазаварт і выключыць магчымасць засмечвання пасеваў дзікім буркам.

Завяршэнне ўборкі цукровых буркоў на полі каля а.г.Харціца.

На МТК «Чарлёна». Злева направа: галоўны заатэхнік філіяла «Дубна» Віталь АДАСЬКА, вядучы заатэхнік-селекцыянер па ўзалеўні і племяннай справе Маргарыта МЕЛЬНІЧАК і загадчык МТК «Чарлёна» Уладзімір ВАРБАЎНІ.

АБ ПЕРАВАГАХ СЕЛЕКЦЫІ

Кошт малака вызначае яго тлустасць і ўтрыманне бялку. — Па абодвух паказчыках (тлустасць — 3,6 %, бялок — 3,2 %) наша малака вышэйшая за базісныя патрабаванні на краіне, — падкрэслівае кіраўнік сельгаспрадпрыемства. Гэта абумоўлена і тыпам кармавання, і генетычнай жывёлы. — Мы актыўна вышукваем нашу малочную жывёлу, — расказвае галоўны заатэхнік філіяла «Дубна» Віталь АДАСЬКА.

З ім мы гутарым на МТК «Чарлёна», дзе змяшчаецца 2300 гадоў буйной рагатай жывёлы. Сярэдняй надой на адну карову тут перавышае 20 літраў, за дзень з комплексу рэалізоўваецца 16,5 тны малака сортам «экстра». — Галштынская жывёла ва ўсім свеце прызнана найбольш прадукцыйнай. Калі чорна-пятая парода дае за лактацыйнае шэсць тон малака, то галштыны — 12. На поўнае абнаўленне дойнага статаку патрабуецца каля 15 гадоў. І мэта практычна дасягнута.

У НАГУ З XXI СТАГОДДЗЕМ

Тэхналогіі земляробства з выкарыстаннем спадарожнікавай сувязі — адзіна са складнічкі поспеху, перакананы ў «Дубне».

— Нашы энерганасычаныя трактары (іх у гаспадарцы восем) працуюць з сістэмай падарування, сувязі кіруюцца не механічнымі, а камп'ютарамі з сістэмай GPS-кіравання. Гэта павялічвае прадукцыйнасць працы: нашы спецыялісты сеюць па 60 гектараў за змену. Захоўваючы працоўныя традыцыі, гаспадарка робіць стаўку і на маладыя кадры. Не з'ахватывае да эксперыменту, а таму, што важна думаць пра дзень завяршэння: выхоўваець у сваім калектыве высакласны прафесіяналы.

— Раней у гаспадарках маладымі механізатарам трактар давалі па рыштывым прыпынку. У гэту павярхоўную энергаёмасць машыны даверыць моладзі, — тлумачыць дырэктар. — І не прачыніліся. Адасяліся на здзіўленне хутка і якасця.

Заўважым, што працоўны дынасты ў «Дубне» — не рэдкасць. У сямі 25-гадовага трактарыста-машыніста Уладзіслава ГАЙНУДЗІНАВА практычна ўсе працоўныя ў гэтай гаспадарцы. А яго бацька і брат — разам з ім у асабліва энергаёмасць камбайна (машына працуе без выхадных і ў дзённу, і ў начную змену).

Трактарыст-машыніст Уладзіслаў ГАЙНУДЗІНАВ узімае збожжы каля вёскі Казакіцы.

— Усю пасяўную яны сеелі сумесна, — адзначае Сяргей Валыцінчыч. — Пад чыюм кіраваннем бацькі маладыя механізатары выконваюць вельмі якасна і хутка самыя складаныя задачы. — І дома, і на працы мы гаворым аб працы, — усміхаецца Уладзіслаў. — Але гэта не ў цяжар: прафесія мне даспадобы. А цяпер займаюся самай любімай справай — ворывам. Душа ляжыць да зямлі. Гэта з дзяцінства прывіта, праз бацьку, дзядзьку, дзядулю. — У сённяшні час, так лічыць і яго брат (вм 23), І, хутчэй за ўсё, маладошты брат таксама пойдзе па слядах старэйшых, кажа суразмоўнік. — Гэты эпітаж у нас — перадавікі. Большую частку плошчаў засяляю менавіта яны, і сёння мы роюм стаўку на ўраджай, які яны сфарміравалі, — канстатуе Сяргей Кароль.

ГОДНЫЯ ЁМОЎ ПРАЦЫ І ЖЫЦЦА

— Сацыяльны абарона работнікаў у нас уздымаецца асабліва ўвага, — кажа намеснік дырэктара па ідэалагічных і сацыяльных пытаннях філіяла «Дубна» Таццяна КІВЕР. — Штомесяц кожны працяжнік, які не парухнуў працоўную дысцыпліну, можа атаварыцца ў краме на 50 рублёў за кошт наймальніка. У перыяд асноўных сельгасгаспадарчых работ людзі забяспечваюцца гарачым харчаваннем, 50 % кошту якога ён сам перадае прафесіяналу. Да дзяржаўнай і прафесійнага свята працяжнікі атрымліваюць прэміі і прадукцыйныя наборы. Практыкуюцца аказанне матэрыяльнай дапамогі пры ўступленні ў шлюб, прадугледжаныя выплаты пры нараджэнні першага дзіціці. Моладзі, якая навуваецца па мэтавым накіраванні, якая пачынае ступендзя, пачуюцца да той, якую плаціць адукацыя.

Маладыя спецыялісты забяспечваюцца інтэрнатам або ім кампенсаваныя найбольш жытла, кажа спецыяліст. У аграгарадку ёсць школа, дзіцячы сад, бальніца, амбулаторыя, аптэка, крама, прызавода цырульні. Годныя ўмовы працы і адпачынку стымляюць да працоўнага дасягнення, а высокая ўраджайнасць стымляе ўдзячнасць да наглядку сельгаспрадукцыі.

Аляксандра АНЦЭЛІВІЧ, Алена ДАУЖАНОК, Фота Ізаветы ГОЛАД

Галоўны інжынер Віктар ЛАЗОВІЧ і начальнік цэха механізацыі Аляксей КУШМАР абмеркуюць рамонты трактара на мехдвары «Дубна».

КУРС НА ДЫНАМІЧНАЕ РАЗВІЦЦЁ

ААТ «Чарлёна» з кожным годам узмацняе вытворчыя пазіцыі

ГАСПАДАРКА стварае шляхам аб'яднання трох суседніх калгасаў з цэнтрам у аграрыяў Лунна. Цяпер гэта даволі вялікае сельгаспрадпрыемства і адно з найбольш трывалых у Мастоўскім раёне. Амаль тры гады таму ААТ «Чарлёна» ўзначаліў Віктар КУЛІСЕВІЧ, яго працоўны стаж у галіне амаль 35 гадоў. Волянтны кіраўнік унёс сваё бачанне развіцця сельгаспадарчага прадпрыемства, і гэта дало свой вынік. «Чарлёна» кожны год займае лідзіруючыя пазіцыі ў раённых спаборніцтвах. За высокіх паказчыкаў у працы дырэктар акцыянернага таварыства нядуна атрымаў Падазку ад кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта. Гарнавы ліст быў уручаны падчас правядзення абласных «Дажынак». Гутарка з кіраўніком пачалася з надзеянага жыцця і перайшла ў перспектывы.

— Віктар Станіслававіч, якія самыя важныя дасягненні гаспадаркі вы б адзначылі за сёлетні год і за перыяд работы ў ААТ «Чарлёна»?

— Гаспадарка ўмацавала свае вытворчыя пазіцыі па многіх кірунках. Мы добра спрацавалі на ўборцы зерневых і па паказчыках былі другімі ў раёне. А ў цэлым вызначаецца станоўчая дынаміка ў раслінводстве. Калі ў 2021 годзе мы атрымалі 12 тысяч тон зерневых, то ў 2022-м — ужо 15 тысяч тон. Сёлета валовы збор павялічыў да 16,7 тысячы. Што датычыцца жывёлагадоўлі, у нас самыя высокія прыбылкі вагі па аджорне.

— Існуе стэрэатып, што самыя напружаны час для аграрыяў — гэта пасяўная і ўборачная кампаніі. Ці так гэта на самай справе? Якія работы цяпер выдзяляе на паллях?

Можна сказаць, што пік палявых работ прайшоў, бо самыя напружаныя былі верасень і кастрычнік. Лістапад ужо лягчы: па плане ідзе падняцце зялёных, мы праводзім работы па ўнесенні арганікі пад цукровыя буракі. Паралельна вядзецца ўборка цукровых буракоў. Хутка завяр-

Намеснік дырэктара па ідэалагічнай рабоце Наталія БАГДАНЕЦ дэманструе жыллё для маладых спецыялістаў у аг. Глядзвічы.

шым і гэтыя работы. Думаем, што каля 30 тысяч тон цукровых буракоў збором. Ураджайнасць гэтай культуры нядарэмна — каля 700 цэнтараў з гектара. Па кукурузе на сілас таксама нядарэмна спрацавалі: на пачатку лістапада ў траншы закладзена 35 тысяч тон сіласу, зерня кукурузы намалочана 4,5 тысячы тон пры ўраджайнасці 90 цэнтараў з гектара. У мінулым годзе мы атрымалі 21 тысяч тон зерневых з кукурузы і сёлета выхадзім на такіх паказчыках.

— Якім чынам удаецца трымаць планы?

Усё залежыць ад людзей, ад калектыву, ад таго, як выконваецца тэхналагічны працэс: як вядзецца ўносе ўгнаенняў, апрацоўка сродкамі абароны раслін і гэтак далей. Дарэчы, мы ўдасканальваемся і ў тэхнічным плане. Нядуна набылі новы самалётны апрацоўвальнік на 32 метры, што на восем метраў больш за пярэдні. У вобласці ні ў кожнай падобнага арграта з такога шырынёй захопу. Гэта дазваляе

Задзвічк плодагараднінаасхоўшча «Грушаўка» Віталь САВІЦКІ каля сартавальнай лініі.

Дырэктар гаспадаркі Віктар КУЛІСЕВІЧ дэманструе сістэму відэаназірання з аб'ектаў.

Разам з тым «свежае» вока бачыць і тыя моманты, якія можна падцягнуць, скрываць на эфектыўную работу. Таму не трэба «накручваць» кіламетры, каб даведацца, дзе, як і хто працуе. Хапае некалькіх хвілін, каб убачыць, што адбываецца на кожным важным аб'екце. Гэта відзе на маніторы ў кабінце. Адным са станоўчых вынікаў такога маніторынгу стала паліпашэнне якасці малака. Яго больш сталі здаваць класам экстры.

— Мы бачым, што да сельгаспадарчай галіны, у прыватнасці да жывёлагадоўлі, цяпер даволі значная ўвага і з боку кіраўніка краіны, і галіновага міністэрства. Чога ад вас чакаюць «зверху»?

— Я думаю, ад нас чакаюць павелічэння аб'ёмаў вытворчасці, у тым ліку малака. На сённяшні дзень гэта самая прыбытковая і рэнтабельная галіна. Цяпер рэнтабельнасць малака складае 44%. Гэтым варта займацца, бо цяпер, у зімовы сезон, можна ў асноўным разлічваць на даходы ад малака і мяса.

— Атрымліваецца, што стаўка на комплексы сябе добра паказала?

— Гэта перспектывы кірунка, таму малочныя комплексы варты ўдасканальваць. Мы таксама ідзем па гэтым шляху. Сёння вядзем рэканструкцыю на малочна-тварынным комплексе «Глядзвічы». Гэта дасць магчымасць пашырыць даўжыню залу і прыняць на дойку не 24 каровы, як было раней, а 36.

— Я ведаю, што вы падчас абласных «Дажынак» асабіста атрымалі Падазку ад Прэзідэнта за высокія паказчыкі ў працы. Каго яшчэ з вашай гаспадаркі ўзнагародзілі на сяжы хлєбаробав?

— Ад абласнога кіраўніцтва атрымалі граматы і ўзнагароды два нашы прадаўцы. Гэта вадзіцель МАЗа Валерый Лукожа, які пераважы больш за п'яць тысяч тон зерня, і камбайнер Юрый Слукко. Яны сваёй працай уносяць значны ўклад у эканомію гаспадаркі.

«Было жаданне працаваць з тэхнікай»

Максіму Багданцу ў 21 год даверылі новы трактар

Да палетак, дзе гэтымі днямі працуе малады трактарыст-машыніст, мы пад'ехалі ў суправаджэнні Наталі БАГДАНЕЦ, намесніка дырэктара ААТ «Чарлёна» па ідэалагічнай рабоце, з паўшчыльнасцю — маці Максіма. Яна і расказала аб асноўных жыццёвых вехах свайго сына, пакуль той вяртаўся з другога канца неабсяжнага поля. Сёння тут ідзе работа па падняцці зялёных, і гэта значыць поле пераварочваецца з арганікай для падрыхтоўкі да новых пасеваў. Трактар Максіма быў ледзьве бачны, таму гэты час мы скарystalі, каб распяць Наталію Мікалаўну аб сыне. Напрыклад, як яна ўспрыняла яго жаданне застацца працаваць на такім складаным участку работы. Аказалася, усё справа ў тым, што хлопцэ з дзяцінства марыў сесці за руль трактара. Таму пасля заканчэння школы Максім паступіў у Скідзельскі дзяржаўны каледж і прайшоў у гаспадарку на практыку. І хоць ён меў толькі часовае права на ваджэнне, яму адразу даверылі трактар.

— Маёць, добра сябе зарэкамендаваў, — разважае Наталія Мікалаўна. — Пасля арміі іншых шляхоў сабе не шукаў, вярнуўся ў гаспадарку. У горад яго таксама не цягнула. Казаў мне, што і тут можна зарабіць. Вядома, я бы

ла не супраць таго, што сын застаецца ў нашай гаспадарцы. Кадры тут заўсёды патрэбныя, а ён заслужыў павагу сваёй працай. Каб быў дрэнным работнікам, наўрад ці яму даверылі б новы трактар. Цяпер можна было больш падрабязна распяць яго аб тым, як яму працуецца. Пытанне, па праўду, дзе скажыце, гучыць рытарычна, бо адказ на яго звычайна кароткі. Восі Максім ахарактарызаваў сваю работу проста: усё нармальна. Хоць зразумела, што нагрузка ў аграрыяў даволі значная. Работы вядуцца нясмыслена ад ранняй вясны да позняй восені. Восі і цяпер працуюць дзень завяршэння толькі ў 18 гадзін.

— Я працую ў гаспадарцы два гады, летась атрымаў новы трактар. Гэта было моё жаданне працаваць з тэхнікай. Ведаю, якія атрымалі падчас вучобы, прымяняю на практыцы. Таксама даламагоць спецыялісты гаспадаркі, — расказвае хлопцэ. — Сёлета вясной атрымаў новы трактар беларускай вытворчасці, ён зручны, магутны, з кандыцыянерам. Цяпер за мной зазначаюць.

Ці шкадуе Максім, што застаўся працаваць у сельскай гаспадарцы? Кажы, што не шкадуе. Тут добрая зароботная плата, што для маладзці даволі важны стымул. За месяц атрымліваецца больш за дзве тысячы рублёў, а падчас уборкі можна і тры тысячы зарабіць. Есць таксама прэмія, выхадныя дні. Праўда, у залежнасці ад сезона: бывае, што за ўраджай трэба змагацца, тады не да выхадных. Затое і зарплата адпаведная.

Пакуль Максім не збіраецца пакідаць свае родныя мясціны і гаспадарку. Больш за тое, марыць працаваць не толькі на трактары, але і на камбайне. «Галоўнае, каб гэты залат і праца ў яго не згас, — заўважае Наталія Багданца. — Бо кожная справа ўдаецца, калі ёсць жаданне працаваць і магчымасць ажыццявіць свае мары».

Трактарыст-машыніст Максім БАГДАНЕЦ займаецца ўдзяленнем зялёных у раёне вёскі Глядзвічы.

Леператры машынага даення Алена БЛУХОВСКАЯ і Анжэліка БЯЛКО займаюцца даеннем кароў на МТК «Глядзвічы».

Палявыя клопаты галоўнага агранома

Чаму ў рабоце з кадрамі патрэбны асабісты кантакт

Здаецца, што позняя восень — гэта зацішка ў рабоце аграрыяў. Магчыма, доля прабў ў гэтым ёсць, пагаджаецца галоўны аграном ААТ «Чарлёна» Іван ШАКРОТА. Але толькі з першага погляду. І ўраджайнасць іх адна з самых высокіх ва ўсім Мастоўскім раёне. Дамітрый ВАЛЫНЕЦ, ён таксама звязваў свой лёс з сельскай гаспадаркай.

Трактарыст-машыніст Дамітрый ВАЛЫНЕЦ займаецца ўборкай цукровых буракоў на полі паблізу вёскі Грушаўка.

Галоўны аграном Іван ШАКРОТА дэманструе ўраджай буракоў.

За рулём тэхнікі асаю амаць усё віды палявых работ: ад пасеву да жніва. Цукровы буркі завяршаюць сезон уборкі. Праўда, сезон даволі працяглы, бо менавіта пад цукровымі караняплодамі заняты самыя вялікія плошчы гаспадаркі. І ўраджайнасць іх адна з самых высокіх ва ўсім Мастоўскім раёне. Дамітрый, напрыклад, за працоўны дзень убірае да 10 гектараў плошчы. Тут варты пачаць да марозоў. Каб быць упэўненым у якасці работы, галоўны аграном гатовы даехаць да кожнага кутка поля.

— Мне зручна праехаць, сваімі вачыма убачыць, як вядзецца работа, асабіста парамаўляць з механізатарам. У сельскай гаспадарцы не менш важны кантакт, хоць кожны вядзе свой участак працы, — упэўнены Іван Шакрыта. — У кожнай справе ўвага кіраўніка вельмі важная, тым больш калі бываюць нейкія ншытатныя сітуацыі. Не варты, каб чалавек адчуваў сабе пакінутым без увагі. Калі нейкая паломка абды-

лася, трэба аказаць дапамогу, бо гэта агульная справа, нашы агульны ўраджай.

Што датычыцца ўзлеў галоўнага агранома, ён, па-першае, павінен падбаць адпаведныя палі. Бо не ўсе палі прыдатныя пад тыя ці іншыя культуры, напрыклад, пад цукровыя буракі трэба аддаць найбольш пладародныя палеткі. Зноў жа, навае, сродкі абароны раслін... — Кожны год з'яўляецца насенне, спрабам на сваёй землях, каб што паказала добры вынік, укаранем масава, — заўважае галоўны спецыяліст.

У сельгаспадарцы галоўнага агранома поўнаасцю падтрымліваецца. За апошнія тры гады значна палепшылася тэхнічная база. І гэта вельмі важна, кажа Іван Шакрыта, бо з тэхнічным забеспячэннем цэна звязаны лёс будучага ўраджая.

Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАУЖАНОК, Фота Лізаветы ГОЛАД.

«ГАЛОЎНАЕ — ПРАЦАВАЦЬ ЭФЕКТЫЎНА»

КСУП «Імя Адама Міцкевіча» паспяхова асвойвае далучаныя да гаспадаркі землі

ЗНЯДАЎНАГА часу плошча мастоўскага сельгаспрадпрыемства значна павялічылася. Гэта звязана з ліквідацыяй неакупаваных суседняй гаспадаркі. Аб тым, якія планы звязвае з новым вытворчым участкам кіраўніцтва КСУП «Імя Адама Міцкевіча» — у інтэрв'ю з дырэктарам Уладзімірам ПІСАРЭВІЧАМ.

Дырэктар Уладзімір ПІСАРЭВІЧ (справа) і трактарыст-машыніст Андрэй ЖЫРБІЛЯ абмяркоўваюць тэхнічны пытанні.

— Наколькі павялічылася ваша гаспадарка?
— Нам дадалі цылы вытворчы ўчастак. Гэта каля дзевяці тысяч гектараў зямлі, малочнаварнага комплексу на 1600 гадоў, майстэрня, склады. Цяпер у складзе нашага сельгаспрадпрыемства і тыя работнікі, якія там працуюць. Дарэчы, зямля перадавалася бесплатна, а вось за аб'екты тэрма было заплаціць, праца ў растарэміюкы.

— Як абраецеся распарадкаваць новы вытворчы базі?
— Мы ўжо засялілі гэтыя плошчы з явосі, увесць стаць захаваць, будзем паўпаць, нарощваем вытворчасць. Ёсць маленькія фермы, якія будзем рамантаваць і пашыраць стаць.

— Сямлі, пэўна, дастапіла не самая лепшая?
— Розныя. Можна паглядзець з тым, што бал раллі ў зямлях далучанай гаспадаркі новысці, што патрабуе больш укладанняў. Гэта значыць, тэрма рыхтаваць глебу, каб яна давала ацуду. А ў цэлым зямлі надзірныя.

— Далучэнне новых плошчы выгада для вашай гаспадаркі? Гэта не пагоршыць агульную сітуацыю?
— Будзем спадзявацца, што новы вытворчы ўчастак будзе працаваць больш эфектыўна. Іншы пытанне аб далучэнні да нашай гаспадаркі найрад ці было б уявіць.

— Як вы ацэньваеце сёлетнюю работу гаспадаркі? Наколькі яна эфектыўная?
— Убораная кампанія прайшла надзірна. Мы нарыхтавалі больш за 14,5 тысячы тон зерня пры ўраджайнасці амаль 60,9 ц/га. Гэта даволі добры ўраджай. Атрымалі 700 тон плас да ўроўню мінулага года. Валовай прадукцыі жывёлагадоўлі і раслінводства мяркуюць мець

110,5% да ўроўню мінулага года. Цяпер ведаем боруку цукровых буркоў. У дзень адпраўляем на прыёмны пункт 300–400 тон караняплодаў. Культура выгадна, але хацелася б, каб насенне было таннейшае.

— Вы адзначылі, што за гэты час удалося шмат што раганізаваць, паставіць на новыя рэйкі. Якое сваб дасягненне лічыце важным?
— Магчыма, тое, што ўдалося стабілізаваць сітуацыю ў рухача наперад. Тыя магчымасці, што мы выкупілі ў былой гаспадаркі, будуць працаваць больш эфектыўна. Займаемся аднаўленнем жывёлагадоўчы аб'ектаў. Палагоўка значна прыбылася, і цяпер наш стаць дасягае 9,5 тысяччы.

— Першае, што ўравае на цэнтральнай сельгаспрадпрыемства канторы ў Рагозніцкім, — вылікі, прыгожы маэнт за калонамі. Відзець, што тут праведзены даволі сур'ёзны рамонт...
— Так, гэты старажытны будынак, яго яшчэ напрыканцы XVIII стагоддзя закупаў вядомы на той час дэржавны дзеяч Антоній Сухадольскі. Затым палач пераходзіў да розных уладальнікаў. Цяпер сядзіба належыць КСУП «Імя Адама Міцкевіча». Мы правалі істотны рамонт. Аднавілі фасад і дах, падарбалі адраўноўвалі каментарыю. Таксама адрамантавалі ўзровень калонаў. Яшчэ тэрма адмоцку вакол будынка зрабілі і прывесці ў належны выгляд будынак павадле сядзібы. У перспектыве ачышчым увесць участак, сваб намер пасадзіць сад, пладовыя дрэвы. Дажучы рэнтабельнасці гаспадаркі, усе работы ведаем за ўласныя срэды. Дарэчы, соды так прыздажаюць турысты, каб паглядзець на гэты старажытны маэнт.

Працаўнік «ад зямлі»

Ігар Ланец адказна працуе на палетках і марыць аб зімовай рыбалцы

З явосі і да позняй восні машыніст-трактарыст заняты на палых работах. Толькі завяршылася ўборка кукурузы — і адразу на капане цукровых буркоў. Ігар кажа, што тую норму, якая яму адведзена, ён заўсёды выконвае.

А працу ў гаспадарцы ўжо 30 гадоў. Сам родам з гэтых мясцін. Тут працаваў лі яго бацькі. Вось і сын не шукаў шчасця удалечыні, вырашыў застацца. Тут ажаніўся, сельгаспрадпрыемства выдзіліла добраахвотна даваць. Што датычыцца заробку, Ігар лічыць іх дастойнымі. Праўда, дадае, што залежыць заробак ад таго, як спрацаваў. Капі выканалі усе як тэрма, тады і зарплата добрая.

— Пасля палых работ будзе вадрук. Атрымаеца пайсы толькі зімой. Гэты час для мяне таксама спрыяльны, бо я захапляюся зімовай рыбалкай. Буду душу адводзіць, абый лёд будзь. Летам рыбаць нема ка, бо пастаянна работы палыхы. Гэта ж сезон, — аргументуе Ігар сваю пазіцыю.

Вось і сын вырашыў пайсці ў сельгаспрадпрыемства галіну — вучыцца ў Гродзенскай аграрнай універсітэце на агранома. Відзець, таксама нераўнадушны да гэтай працы, як і бацька. Бо без гэтага працаваць на зямлі нарад ці магчыма.

Трактарыст-машыніст Ігар ЛАНЕЦ на паўднёвай цукровых буркоў каля вёскі Вадзевічы.

У доме для маладых спецыялістаў ёсць усе зручнасці, і тыя ліку і трамжорнага зала. На здымку: эканаміст Ганна БЕЛЛАВА, бухгалтар Беата ЗАХАРУСКАЯ, інжынер-механік Аляксей ЕРАМЕЙЧЫК і аграном Віталь ДАВІДОВІЧ.

Сучасны двухпавярховы будынак уравае як свабі смачны выгляд, так і начынем. Утульнае пакой, поўнацэ абсталяваныя кухні, санвузлы... А яшчэ тут ёсць спартыўны зал з м'ястам трамжорна і танцынальным сталом.

— Тут перады будь Дом быту, потым будынак пуставай, яго перадалі на баланс гаспадаркі. У мінулым годзе мы пачалі рамонт — аднавілі фасад,

3 клопатам аб кадрах

У КСУП «Імя Адама Міцкевіча» ўведзены новы інтэрнат для маладых спецыялістаў

інтэрнацыяналі, стварыў камфортны ўмовы для жыцця маладых спецыялістаў. Тут два паверхі — асобна для хлопцаў і дзячат. А сямейным мы даем кватэры ці дом, — паведамаў дырэктар Уладзімір ПІСАРЭВІЧ.

Сёлета ў гаспадарку прыбылі адрозы 12 выпускнікоў ВНУ і каледжу. Усе атрымалі жыллё. Віталь Давідовіч і Аляксей Ерамеічык лічыць, што ім пашанцавала. Хлопцаў праз пару месяцаў засялілі ў новы інтэрнат працуе аграномам, Аляксей — інжынер-механік. Кажуць, што з такімі ўмовамі пражывання любая праца па палыхы. А з дапамогай спартыўнай залы ёсць магчымасць трымаць сябе ў добрай фізічнай форме.

Эканаміст Ганна Беллава з Гродна і бухгалтар Беата Захаруская з Астраўцкага раёна ў новым інтэрнаце адчуваюць сябе гаспадынямі. Тут ёсць

уся для паўнаватраснага гатавання ежы, пральная машына, халадзільнік. Застаецца толькі дадаць нейкай міль рачы для гутынасці. Бацькі пры неведанні дзячат таксама засталіся задаволены іх умовамі жыцця.

— Лічу, што быць умовай — важны стымул для замашчвання маладых кадраў. Таму было прынята рашэнне з гэтага будынка зрабіць менавіта інтэрнат, каб нашы спецыялісты маглі пасля працы добра адпачыць, — разважае кіраўнік гаспадаркі.

Што датычыцца саміх маладых кадраў, усе яны прайшлі соды на размеркаванні, у тым ліку з італьянскімі накіраванымі. Як складаецца іх далейшы лёс, невядома. Адно відавочна: гаспадарка робіць усё магчымае, каб пры тым засталіся і надалей.

Маргарыта УШКЕВІЧ, Фота Лізаветы ГОЛАД.

Гардыцы — векавыя, тэхналогі — сучасныя

Больш за стагоддзе пакаленні заводчан Рагозніцкага крухмальнага заводу праслаўляюць Мастоўшчыну сваёй працай

ГІСТОРЫЯ найстарэйшага прадпрыемства Мастоўскага раёна, і ў цэлым аднаго са старэйшых прадпрыемстваў нашай краіны — Рагозніцкага крухмальнага заводу — налічвае больш за 110 гадоў. Такія ўнікальныя вытворчасці, якія ўмеюць удакладнавацца, змяняцца і адказваць на выклікі часу ўзаемнымі рашэннямі, на праве могуць лічыцца гонарам Беларусі. Сёння рагозніцкі завод — адзін з найбольш сучасных у краінах СНД і Еўропе.

Дырэктар ААТ «Рагозніцкі крухмальны завод» на ЖЫРБІЛЯ

Вытворчасць крухмалу — важная галіна харчовай прамысловасці. Без прадукцыі Рагозніцкага крухмальнага заводу цэлыя ўрэць работу не толькі аичнына харчавоку (ад выпуску чыпсаў і пачына да каўбас), але і фармацэўтыкі, і нават надтаздабываючага галіны. У цэхах гэтага найбуйнейшага ў сваёй сферы прадпрыемства вырабляецца львіная доля (да 70%) усяго аб'ёму крухмалу ў нашай краіне.

ПРАЦОЎНЫ СТАЖ — БОЛЬШ ЗА СТО ГАДОЎ

А пачынае гісторыя ўнікальнага прадпрыемства ў далёкім 1905 годзе, калі заможны мяшчын Оскар Мейштовіч вырашыў адкрыць паблізу ад свабі маэнтка, у Вялькі Рагозніцкі, адрозы два прадпрыемства — бровар і крухмальную вытворчасць. Першы з двух заводоў адышоў у нбыт, затое другі працуе да нашых дзён! Заўважым, што менавіта крухмальны завод стаў у пачатку мінула-

га стагоддзя першым прадпрыемствам Мастоўшчыны, родапачынальнікам усёй прамысловасці раёна. Тады працавалі тут усяго 6 работнікаў (для параўнання, сёння працоўны калектыў прадпрыемства — 80 чалавек). А першымі абсталяваннем быў лакамабіль П-26, які працаваў ад спалвання торфу. Ад гэтага энергетычнага вузла шляхам трансмісійнага перадач ажыццяўляўся прывад усіх апаратыў. Не будзе перабольшаннем сцвярджаць, што прадпрыемства з самага нараджэння ўзяло курс на інавацыі. У яго цэхах з'явіліся прамысловыя мыйкі бульбы, спецыялізаваныя таркі, цэнтрыфуга, на выхадзе з якой крухмал пакаваўся ў мількі. Напачатку свабі станаўлення завод перапрацоўваў 2000 тон бульбы за год і выпускаў 300 тон крухмалу.

Прадпрыемальнік закупаў годную базу: першую маштабную раканструкцыю завод перажыў толькі праз 60 гадоў, у 1965-м. Другая раканструкцыя распалася на 1991 год. А адраджэнне прадпрыемства ў аграпарку Рагозніцкі адбылося ў 2005-м. У жніўні 2011 года быў уведзены ў эксплуатацыю вытворчы ўчастак у вёсцы Ляда, і старажытнае прадпрыемства адрыла новую старонку свабі гісторыі.

ВЕЧНА МАЛАДЫ ЗАВОД

Сёння ў лідара крухмальнай галіны тры вытворчыя лініі: цукручарнавая ў вёсцы Ляда, а таксама ў вёсцы Боркі і, ўласна, ў Вялькі Рагозніцкі. Участак у Рагозніцкі быў вырашана захаваць, не толькі як надзейнае звяно вытворчага ланцуга, але і як сімвал. Сымвал таго, што прадпрыемства здольнае эфектыўна працаваць нават у нпростае часы, адказваючы на выклікі сучаснасці. У першую чаргу, дзякуючы працоўнаму калектыву: пакаленным адвакцы і адданыя сваёй справе прафесіяналам.

Будавалі вытворчы ўчастак у Лядзе ў супраціўстве з Нацыянальнай акадэміяй навук, і гэта дало магчымасць стварыць высокатэхналагічную вытворчасць на аснове самага сучаснага абсталявання, энерга- і рэсурсаэаэаральных тэхналагічных схем, з поўнай аўтаматызацыяй усіх працэсаў. Завадачы не без гонару адзначаюць, што іх прадпрыемства — адно з найбуйнейшых у Еўропе, і забяспечвае выпуск самага якаснага крухмалу ў краіне.

АД ФАРМАЦЭЎТЫКІ ДА НАФТАЗДАБЫЦІ

Агульная магчымасць трох вытворчых участкаў складае 7150 тон прадукцыі. І гэта толькі ніжняя мяжа. Штогод прадпрыемства перапрацоўвае каля 70 000 тон бульбы.

— Сёлета за 9 месяцаў мы вырабілі амаль 8 тысяч тон крухмалу толькі вышэйшага гатунку, — адзначае дырэктар ААТ «Рагозніцкі крухмальны завод» на ЖЫРБІЛЯ.

А ў сярэднім штогод завод вырабляе каля 9 тысяч тон крухмалу вышэйшага і экстрасарту. Апошні выкарыстоўваецца ў фармацэўтычнай прамысловасці, адказваючы высокім патрабаваннямі на мікрабіялагічных паказчыках.

— Мы супрацоўнічаем з Барысаўскім заводам медэспаратаў, — тлумачыць Ігар Юр'юна. — Многія гады наш крухмал гатунку экстрасарту выкарыстоўваецца для вырабы таблетак.

Зразумела, асноўны спажывец прадукцыі заводу — харчовая прамысловасць. Крухмал уваходзіць у рэцэптуры каўбасных выпрабаў і снэкаў, чыпсаў і пачына. Яго дадаюць у дасерты і пачына, на яго аснове гатуюць соусы і кіслы. Патрабы ён і ў хатняй кулінарыі: гаспадыні паіруюць ў ім мяса, рыбу, гародніну.

— Наша прадукцыя запатрабавана не толькі па ўсёй Беларусі, — падкрэслівае кіраўнік прадпрыемства. — Гэарграфія экспарту — Расія, Узбекістан, Казахстан, Сербія, іншыя краіны. Сёння аднаўляем сувязі з Кітаем.

Калі за увесць 2022 год завод прыняў на перапрацоўку 61 тысяч тон бульбы, то за 9 месяцаў быў узята года — ужо амаль 57 тысяч тон.

— Ураджай бульбы ў гэтым годзе вялікі, так што нашы цэхі працуюць круглагодна, і мы ў пастаянным пошуку новых рынкаў збыту, — распавядае дырэктар.

Гадоўны напрамак экспарту рагозніцкага крухмалу — гэта, зразумела, Расійская Федэрацыя. Чаму расійскі харчавікі выбіраюць беларускі крухмал, пры тым, што ён ўсюдніх суседзяў ёсць ўласны крухмальны вытворчасць? — Аднак адан: запатрабавана якасць, — кажа Ігар Юр'юна.

З 2014 года на ўчастку Ляда наладжаны выпуск фічна мадыфікаваных крухмалаў — з гэтай мотай было ўстаноўлена абсталяванне фірмы «Бюлер», аданя ў краіне п'яна такага роду. Мадыфікаваны крухмал прымяняецца ў нафтавай і газавай галінах для стабілізацыі сядравых раставораў, у якасці рэагента для

Лабарант хімічнага аналізу Ціцілья ЗАДЗІК бярэ пробу бульбы для аналізу на крухмальнасць і змяшчэннасць.

бурэння сядраван. Неабходны ён і для правядзення ліцейных прац. Зрытты, мадыфікацыі запатрабаваныя і ў іншых сферах: так, экстрэдэраваная мукка ідзе на прыгатаванне камбікормоў для сельскагаспадарчых жывёл і птушчы.

— Вобласць прымянення нашай прадукцыі вельмі шырокая, але агульным патрабаваннем у любым выпадку з'яўляецца вельмі высокая якасць, — падкрэслівае Ігар Юр'юна.

— Дзякуючы пастаяннаму кантролю якасці прадукцыі рэпутацыя нашага бранда «Крахмальны» высокая не толькі ў Беларусі, але і ў многіх краінах свету. — звяртае ўвагу інжынер па якасці Зоя ДАВІДОВІЧ. — Для таго каб паспяхова вёсці ганчывыя адносіны, быць канкурэнтназдольным, у 2022 годзе ўкаранілі і сертыфікавана на адпаведнасць патрабаванням ІСО 22000:2018 сістэма менеджменту якасці харчовых прадуктаў вытворчасці крухмалу. Акрамя таго, у 2023 годзе атрыманы сертыфікат «Халіва», які дазваляе прадукту быць запатрабаваным у асоб, якіх вызначаюць іслам.

Не выклікае сумненняў, што працоўны калектыў унікальнага прадпрыемства ўпіша ў яго гісторыю яшчэ німаля яркіх старонак.

Аляксандра АНЦЭЛІВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК, Фота Лізаветы ГОЛАД.

СЛАВУТАСЦЬ КРАІНЫ

Адзначыўшы 130-гадовы юбілей, ААТ «Мінск Крыштал» застаецца адным з самых сучасных і высокатэхналагічных прадпрыемстваў сталіцы

У кожнай краіне ёсць прадпрыемствы, чыя прадукцыя прызнана ва ўсім свеце і пры гэтым увабляе непатурныя нацыянальныя асаблівасці, чыя работа выбудавана на ўнутраных стандартах якасці і пры гэтым поўнаасцю адпавядае міжнародным патрабаванням. Гэтыя брэндывыя вядомыя ў любым пункце зямнога шара, і якраз такія прадпрыемствы становяцца візітнай картакі той ці іншай дзяржавы. Менавіта да такіх кампаній у Беларусі адносіцца «Мінск Крыштал».

Генеральны дырэктар ААТ «Мінск Крыштал» Ігар ШУСТАЎ.

У бягучым годзе ААТ «Мінск Крыштал», кіруючая кампанія холдынга «Мінск Крыштал» Груп», адсвяткавала 130-гадовы юбілей. І калі дагэда да напярэдняга больш за стагоддзе вопыту сучаснага тэхналогія (а пераўтварэнне і пастаяннае тэхнічнае абнаўленне — адзін з прыярытэтаў прадпрыемства), мы атрымліваем той самы сплав, які і вызначае павягу да брэнда ў дзясятках краін свету, блізка і далёка, і тым ліку са шматлікімі вядомымі брэндамі. Гэтыя брэндывыя вядомыя ў любым пункце зямнога шара, і якраз такія прадпрыемствы становяцца візітнай картакі той ці іншай дзяржавы. Менавіта да такіх кампаній у Беларусі адносіцца «Мінск Крыштал».

мжнародных конкурсах. «Мінск Крыштал» — шасціразовы лаўрэат Прэміі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці — самай прастыжнай на беларускім рынку, — падкрэслівае намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце, персанале і прававых пытаннях ААТ «Мінск Крыштал» — кіруючая кампанія холдынга «Мінск Крыштал» Груп» Віктар ЛУЦЦІН. Нагодай для гонару сталі і перамогі на прэстыжным міжнародным конкурсе «EURASIA SPIRITS DRINKS 2023», на конкурсах «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь», «На родная марка» і «Брэнд года», залатыя медалі і Гран-пры конкурсу «Залаты келіх».

га менеджменту. Рэзультатываюцца функцыянаванне інтэграваных сістэм менеджменту штогод пацвярджаецца пры правядзенні знешніх аўдытаў.

ГЕАГРАФІЯ — ШЫРОКАЯ

ААТ «Мінск Крыштал» уваходзіць у дзясятку найбуйнейшых падаткапальцельчыкаў Мінска.

— Тамп росту аб'ёмаў вытворчасці напояў ААТ «Мінск Крыштал» — кіруючая кампанія холдынга «Мінск Крыштал» Груп» за 9 месяцаў 2023 года да аналагічнага перыяду 2022 года склаў 102%. — адзначае намеснік генеральнага дырэктара па эканамічнай і фінансавай дзейнасці Алена ПРЫХОДЗЬКА. — Забяспечаны рост прадукцыі прамысловасці ў базісных цэнах за 9 месяцаў 2023 года 107,2%.

Ганаровы ветэран прадпрыемства Міхал ГОРБАЧ падчас цырымоні ўзнагароджання.

Урач стоматолога-тэрапеўт Наталля ЦІТОВА разам з медсястрой Аленай ЛОУГАН аказваюць дапамогу работнікам у кабінце ўрача-стоматолога па фізіякультурна-аздараўчальным комплексе прадпрыемства.

СУЧАСНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ І СТАРАЖЫТНЫЯ ТРАДЫЦЫІ

Гісторыя гэтага аднаго з найстарэйшых прадпрыемстваў нашай краіны імаць у чым сучаснае ў цэлым гісторыі Беларусі. Заснаваны яна ў XIX стагоддзі (а дакладней, у 1893 годзе) завод прайшоў разам з краінай праз шматлікія выпрабаванні. У момант заснавання гэта быў дрожджы-вінакурны завод, у 1917—1924 гадах — джэрэйны спіртвы склад № 1 і гарэльнічны завод, у 1925 годзе — спіртгарэльні завод, а ў 1927 годзе — джэрэй-гарэльні. У 1958 годзе ў яго склад былі ўключены віны, а ў 1959 годзе — і дрожджыныя заводы. Так прадпрыемства стала дрожджы-вінным камбінатам. У 1964 годзе завод атрымлівае статус галаўнога прадпрыемства вытворчага аб'яднання «Крыштал»: у яго назве з'яўляецца слова, якое ў далейшым стане вядомым у сотнях краін свету. Сёння ў холдынг «Мінск Крыштал» Груп» уваходзіць 9 прадпрыемстваў, агульная колькасць работнікаў ніжэй за 10 тысяч чалавек. А насазда на ААТ «Мінск Крыштал» працуе 1245 чалавек.

Намеснік генеральнага дырэктара па якасці Наталля БЕЛЯЯ з інжынерамі-лабарантамі Уладзімірам ЛЯЎКОВІЧАМ і Аксанай КУЛЬЧЫЦКАЙ падчас працы.

распаўвае намеснік генеральнага дырэктара па якасці ААТ «Мінск Крыштал» Наталля БЕЛЯЯ. — Наша прадукцыя адпавядае ўсім крытэрыям спажывецкага попыту. Лабараторыя па кантролі вытворчасці функцыюе ў статусе акрэдытаванай з 2021 года, валодае акрэдытацыі ўключае больш за сто метадаў кантролю, кажа суразмоўца.

— У працэсе ўсяго цыкла вытворчасці ацэньваюцца лабараторныя кантролі прадукцыі, пачынаючы з сыравіны і камплекту якасці матэрыялаў і заканчваючы гатовымі напоямі. Адначун, што сёння ацэнка якасці гатовай прадукцыі праводзіцца не толькі на адпаведнасць тэхнічным нарматыўным прававым актам, але і па ўнікальнасці, канкурэнцызольнасці і шыроку інтэлектуальнасці, якія выступаюць аб'ектамі спажывецкага попыту. Напрыклад, наша лабараторыя першай у Беларусі пашырыла акрэдытацыі на метады па сэнсарным аналізе (пабудова флівайер прадукту), што дазваляе забяспечваць выпуск прадукцыі высокай і стабільнай якасці. У 2023 годзе лабараторыя па кантролі вытворчасці стала першай у краіне вытворчай лабараторыяй у сваёй галіне, уключанай у нацыянальную частку Адзінага рэестра арганізацыі адпаведнасці Еўразійскага эканамічнага саюза з правам выданы правамоцна выпрабаванні на адпаведнасць алкагольнай прадукцыі патрабаванням ТР ТС 021/2011 «Аб бяспецы харчовай прадукцыі» ТР ТС 029/2012 «Патрабаванні бяспекі харчовых дабавак, араматызатараў і тэхналагічных дапаможных сродкаў».

Асаблівае ўвагу прадпрыемства ўдзяляе імпартазамішчанню, падкрэслівае яна: — Імпартазамішчанная прадукцыя ААТ «Мінск Крыштал» Груп» забяспечыла для краіны ў 2023 годзе ўмяноўлена каля 100 мільярд рублёў сродкаў у суме 8,7 мільярд долараў ЗША.

Развіццё экспарту для ААТ «Мінск Крыштал» — таксама адзін з прыярытэтаў, кажа Алена Валер'еўна: — За апошнія пяць гадоў тэмпы росту па адгрузцы прадукцыі ў краіны блізкага і далёкага замежжа наблізюцца да 166%. У грашовым выражэнні гэта азначае рост з 9 да 15 мільярд долараў ЗША. У 2023 годзе становіцца дынаміка захаўваецца. На гэты момант пастаўкі ажыццяўляюцца ў 15 краін свету.

Намеснік начальніка цэха № 1 Ірына НАСАНОВІЧ.

— Пачынала я з рабочай пасады — была машыністам расфасавачна-упакоўвачага абсталявання, — гаворыць яна. — Працавала апаратчыкам фільтрацыі і кулжыстам, была майстрам і незвычайным участка.

Сёння ў падпарадкаванні Ірыны Віктараўны — каля 90 чалавек.

— Работа ў харчовай прамысловасці мае асаблівасці, — кажа яна. — Пылавасця патрабаванні да якасці тут нават не агававаюцца: на «Крышталі» якасць

Узнагароды і першыя месцы пастанта пашаны на прэстыжных выставах і прэстыжных конкурсах — таксама сваёму роду «крышталеўска» традыцыя. Заўважым, што першая ўзнагарода прадукцыі «Крышталі» датуецца... ажно 1905 годам! А ў цэлым, на рахунак кампаніі — больш за тысячы ўзнагарод, атрыманых як на самых прэстыжных конкурсах Беларусі, так і за межамі. Восі і наядуна ААТ «Мінск Крыштал» быў уключаны дзіплом «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь 2022 года» і 3 года ў год кіруючая кампанія холдынга «Мінск Крыштал» Груп» становіцца лаўрэатам Прэміі Урада.

— ААТ «Мінск Крыштал» актыўна ўдзельнічае ў розных міжнародных выставах і кірмашах (у тым ліку «ІнтрЭКСПА» ў Маскве, ProWein, SIAL). Аб гэтых якасці «крышталеўска» прадукцыі сведчаць перамогі на шматлікіх

«КРЫШТАЛЬ» І «КРЫШТАЛЕЎЦЫ»

Сфера, у якой працуюць прадпрыемствы холдынга «Мінск Крыштал» Груп», — адзін з самых складаных кіруючых харчовай прамысловасці. І ключавую ролю тут адгрывае кваліфікацыя супрацоўнікаў, іх матывацыя да пастаяннага прафесійнага росту, адзначае Віктар Луцін.

Спецыялістаў, якія аддалі вытворчасці не адно дзесяцігоддзе, у працоўным калектыве ААТ «Мінск Крыштал» — большасць. Цікавасць кадраў па прадпрыемстве амаль няма: як правіла, у супрацоўнікаў — усё адзін запіс у працоўнай кніжцы. Умовы працы, сацыяльныя гарантыі («Сацыяльны пакет на нашых прадпрыемствах — адзін з найлепшых у краіне», не без гонару згадуюць тут), работа прафесіяна, якасць спецыяльнага калектыву — залог таго, што адраўваваўшы на «Крышталі» год ці два, малады спецыяліст застаецца ў яго цэхах на многія гады. Як, напрыклад, найстарэйшы супрацоўнік ААТ «Мінск Крыштал» Міхал ГОРБАЧ, машыніст кампрэсарных устаноўкаў цэпнаэнергетычнага участка. Яго працоўны

Наладчык абсталявання Юры МАСАКОЎСКІ.

прадукцыі заўсёды на вышыні. Але вельмі важны і настрой, з якім працуюць людзі. Любая харчова прадукцыя «арчувае» яго. А наша — тым больш. Участак прыгатавання — гэта сэрца прадпрыемства, і з якім настроем яно б'ецца, такі атрымаецца і прадукт. Мы заўсёды працуем з любоўю.

Есць сьлёта ў працоўным калектыве «крышталеўцаў» і яшчэ адзін лаўрэат медалі «За працоўныя заслугі» — наладчык абсталявання цэха № 4 Юры МАСАКОЎСКІ.

— Дзя менавіта аб уручэнні медала стала нечаканасцю, — прызначае Юры Гендэвіч. — Я проста імкнуся добра суміравацца працаваць, як і ўсе мае калегі. Як прынята ў нас на прадпрыемстве.

Праз месяц яго стаж на ААТ «Мінск Крыштал» склаў 40 гадоў. З цягам часу матывацыя працаваць не знікае, дзеліцца суразмоўца. Пастаянна перааснашчэнне вытворчасці патрабуе ад супрацоўнікаў нястомнага прафесійнага росту, вывучэння новага абсталявання і асваення самых сучасных тэхналогій. Стымула да добра сумірачнай працы — і выдатныя умовы работы,

і сістэма заахоўвання вопытных кадраў, і падтрымка маладых спецыялістаў, і развіццё на прадпрыемстве холдынга інстытут не стаўніцтва, які дазваляе перадаваць вопыт маладым кадрам.

З КЛОПАТАМ АБ ЛЮДЗЯХ

Прафесійны поспех і кар'ерны рост, здароўе і дабрабыт работнікаў — такую задачу ставіць перад сабой прадпрыемства ў сферы сацыяльнай палітыкі. На тэрыторыі заводу «Мінск Крыштал» ёсць уласны фізіякультурна-аздараўчальны цэнтр са шматфункцыянальнай тэраўнакранай залай, басейнам і лазані. А таксама медыцынскі блок, дзе можна праіці дзялячымі, атрымаць курс фізіяпрацуду і нават вылічыць зубы. Заўважым, усё гэта (уключаючы стоматалагічны паслугі) для супрацоўнікаў ААТ «Мінск Крыштал» — цалкам бясплатна.

Завод прымае ўдзел у лёсе кожнага супрацоўніка.

— Тых, хто мае патрэбу, забяспечваем пакоямі ў вятрашчы, — адзначае Віктар Луцін. — Пры гэтым частку затрат на аплату жылля вынае прадпрыемства біра на сябе. Калі гаворыцца ідзе пра маладых, мы таксама маем спецыялістаў нават абстаўмець мзбый.

Арганізуюбае «Крышталі» яркі, цікавы і здаровы вопыт час свайго работніка. Напрыклад, па традыцыі штогод праводзіцца спартыяда холдынга. Сялет 7 каманда будучы спартсменам на базе спартклубу «Юрчан» у 8 відах спорту: ад футбала да стралбы з лука. Есць у прадпрыемстве і ўласны творчы калектыв; ён норадка выступае на адной сцэне са знакамітымі эстраднымі артыстамі.

Перакажыўшы 130-гадовую мяжу, «Крышталі» ўпэўнена глядзіць у будучыню. І можна не сумнівацца, найбольш ярка выражае дасягненні гэтага ўнікальнага прадпрыемства — яшчэ наперад.

Аляксандра АНЦОПЕВІЧ, Алена ДАУЖУНОК, Фота Лізаветы ГОЛАД і з архіва прадпрыемства.

ПРАЗМЕРНАЕ УЖЫВАННЕ АЛКАГОЛЮ ШКОДЗІЦЬ ЗДАРОВ'Ю

